

MAANDBLAD

NOVEMBER 2022

Verschijnt niet in juli en augustus

DE PLATE VZW

KONINKLIJKE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

VERKOOP HUIZEN & APPARTEMENTEN

Immobiliën

® MYRIAM VYVEY

ALFONS PIETERSLAAN 47

8400 OOSTENDE

T 059 70 37 64

M 0475 51 80 62

WWW.VYVA.BE * INFO@VYVA.BE

Voorblad

Restaurant-Brasserie Ocean 64, Albert I Promenade

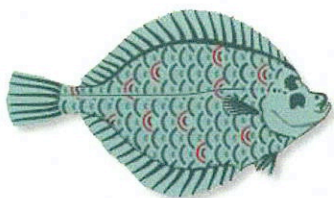
Reeds sedert 1987 baat de "familie Deklerck" de "Brasserie Ocean" uit op de Albert I-Promenade. Zoon Leo is verantwoordelijk voor de dagelijkse werking.

De vakantietafel aan zee.

In de Koningin der badsteden op een boogscheut van het Casino-Kursaal doet restaurant-brasserie Ocean zijn naam alle eer aan. Als een ware culinaire ode aan de zee, weet dit 'lekker plekje' elke levensgenieter te bekoren. Met een prachtig zicht op het zilte nat, proeft u er ook het verrukkelijk vakantiegevoel het hele jaar door. 's Middags en 's avonds kan iedereen zich er te goed doen aan verse producten van land en zee.

Uitgever: www.oceanoostende.be

Collectie privéverzameling

SSN = 1373-0762

DE PLATE

KONINKLIJKE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

Langestraat 69
8400 Oostende

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.
Educatieve en permanente vormingsorganisatie.
Aangesloten bij de Oostendse cultuurraad en bij Heemkunde West-Vlaanderen.

Statuten gepubliceerd in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 1-2 mei 1959, nr.1931, en de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 20 april 2020.

Nr. van de vereniging: 193159/ Ondernemingsnummer: 410.427.091

Tijdschrift – Jaargang 51
Nummer: 09
Maand: NOVEMBER 2022

Lidmaatschap/jaarabonnement: € 30
Kostprijs los nummer: € 4
Bankrekening: BE81 3800 0966 6224

Bestuur

VOORZITTER

Nadia Stubbe

Blauwvoetstraat 7
8400 Oostende
059 800289
plate.oostende@telenet.be

ONDERVOORZITTER

Koenraad Verwaerde

André Chocqueelstraat 1
8400 Oostende
koenraad.verwaerde@telenet.be

SECRETARIS

Kristien Lamote

André Chocqueelstraat 1
8400 Oostende
kristien.lamote@outlook.com

PENNINGMEESTER

Nadia Stubbe
ad Interim

Bestuursleden

Patrick Bryon

Léon Spilliaertstraat 12
8400 Oostende

patrick.bryon@gmail.com

Valère Prinzie

Euphrosina Beernaertstraat 48
bus 3
8400 Oostende

valprinzie@skynet.be

Serge Van Daele

Coupurestraat 10
8450 Bredene

serge.van.daele@telenet.be

Johan Van Roose

Kabeljauwstraat 5
8460 Oudenburg

Johan.VanRoose@muzee.be

Eric Vloeberghs

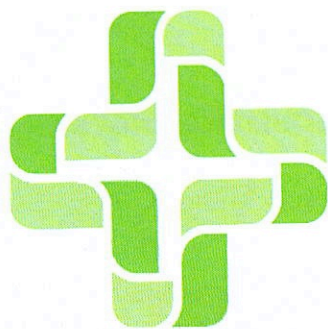
Alfons Pieterslaan 101 bus 0104
8400 Oostende

Eric.vloeberghs@gmail.com

IN DIT NUMMER

-	Titelblad	Eric Vloeberghs
-	Blz. 259	Lidmaatschapsbijdrage 2023
-	Blz. 261	Voordracht november: "85 JAAR HOTELSCHOOL OOSTENDE"
door bestuurslid Serge Van Daele
-	Blz. 262 – 263	De vernieuwde veiling
-	Blz. 264 – 270	Norbert Hostyn Vergeten Oostendse kunstschilders
-	Blz. 271	Koen Verwaerde Het Vissersvaartuig 'O 213'
-	Blz. 273 - 292	Jean Pierre Ragaert Een kasteeltje in Oostende: de Duivenschieting

website: www.deplate.be e-mail: plate.oostende@telenet.be Telefoon: 059 516721

Thuisverpleging Jill

We zijn een kleine groepspraktijk van enkele zelfstandig thuisverpleegkundigen, die samen instaan voor alle verpleegkundige zorgen die U nodig hebt.

Door onze praktijk bewust kleinschalig te houden, krijgt U steeds dezelfde verpleegkundigen over de vloer, zodat er gemakkelijk een vertrouwensband ontstaat. Ook worden zo ook alle noden en zorgen heel goed opgevolgd en bijgestuurd waar nodig.

De mutualiteit waarbij U bent aangesloten is voor ons niet van belang: wij verzorgen patiënten van alle mutualiteiten. Hierbij passen we ook steeds de derdebetalersregeling toe, dit wil zeggen dat de betalingen rechtstreeks met Uw mutualiteit worden geregeld en U geen factuur zal ontvangen van ons.

Neem gerust contact met ons op als U hulp nodig heeft of vragen hierover. Dit kan dagelijks, ook in het weekend of op feestdagen.

Extra's:

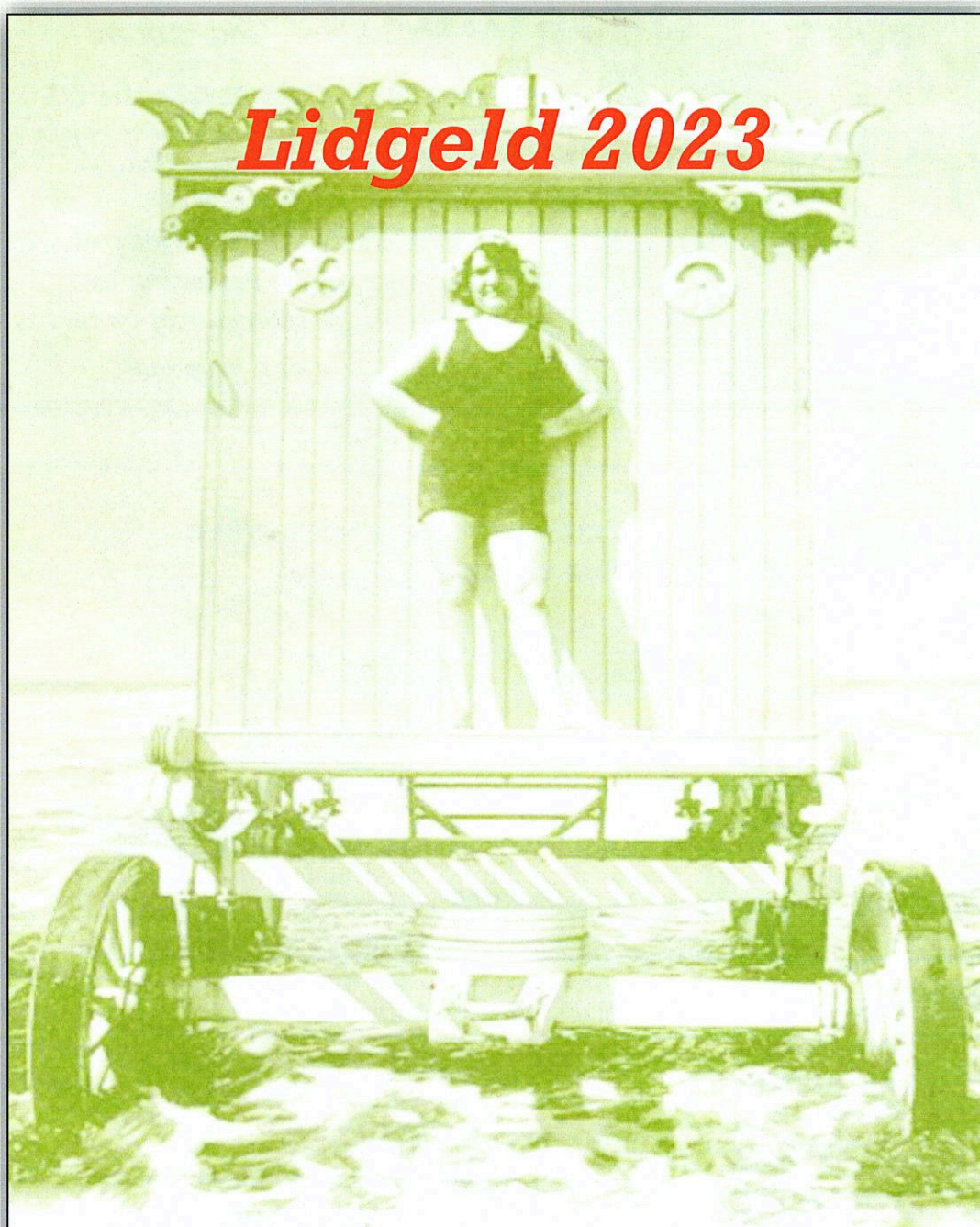
- Info en advies omtrent premies tegemoetkomingen en hulpmidd
- Advies en coördinatie in de verschillende thuis-hulpdiensten
-

Wij werken samen met alle mutualiteiten alsook met uw huisarts of specialist.

Zwaluwenstraat 141, 8400 Oostende
0495 50 68 86

www.thuisverpleging-jill.be

Lidgeld 2023

Lidmaatschapsbijdrage 2023

Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate

Stort vóór het eindejaar uw lidmaatschapsbijdrage (€30).

Met jouw bijdrage ondersteun je onze werking en bovendien krijg je hiervoor aardig wat terug: te weten interessante voordrachten, thematentoonstellingen, een verzorgd tijdschrift, een studiereis, het maandelijks samenkomen in het uniek kader van ons Visserscafé, 5% korting bij de boekhandel van niveau 'Corman' op vertoon van je lidkaart; etc ...

***Het lidmaatschapsbijdrage kan u storten op bankrekening BE81 3800 0966 6224
van de Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate***

Brasserie Tea-Room

CHEERS

Adolf Buylstraat 53 - 8400 Oostende

059 51 32 32

Lekkere snacks - bieren - wijnen - koffie

*Vriendelijke bediening in
een gezellige interieur of op terras*

Elke dag geopend

Boekhandel 'New Corman'

Uit sympathie

Witte nonnenstraat 38

8400 Oostende

059 / 70 27 24

welcome@cormanoostende.be

**CHALET-MINIGOLF
BRASSERIE-TEAROOM**

Elke dag open van 9u tot 18u

Tijdens de zomer van 9u tot 19u

Leopoldpark 1, 8400 Oostende

059/705437

Voor meer info zie onze website

www.chalet-minigolf.be info@chalet-minigolf.be

Voordracht:

Dinsdag 15 november 2022 om 19u00, Stadsmuseum - De Plate -
"85 JAAR HOTELSCHOOL OOSTENDE"

Opgericht in 1938 heeft de hotelschool verscheidene generaties leerlingen gevormd die door hun kennis en hun vaardigheid bijdroegen tot de goede naam en faam van de school. De hotelafdeling werd toegevoegd aan het keuzepakket van de bestaande Stedelijke Vakschool en werd in het begin als uiterst gewaagd beschouwd.

De herhaalde inspanningen van de leraars om nieuwe technieken toe te passen en moderne toestellen te leren gebruiken was de basis van het succes.

Talrijke hotelscholen werden de voorbije decennia opgericht, allen naar het voorbeeld van het Oostendse model.

Inspireer, creëer en onderneem vanuit gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid en eerlijkheid. Op deze krachtlijnen is de huidige visie uitgewerkt en achter deze specifiek uitgekozen woorden vind je waar de hotelafdeling vandaag voor staat.

Het Ensorinstituut (met hotelafdeling Foodbox) is een innoverende school die altijd in beweging is. Elke dag wordt er ingezet op een dynamische aanpak in de klas en op een verdere digitalisering.

De tentoonstelling *'85 Jaar Hotelschool Oostende'* die momenteel in het Stadsmuseum - De Plate - loopt is ineengezet door onze kring. De tentoonstelling toont een selectie uit onze collectie aangevuld met objecten en documenten uit privéverzamelingen.

Gast spreker en samensteller van de tentoonstelling dhr. Serge Van Daele is een oud-leerling en oud-leraar van de hotelschool. Hij zal ons boeien met sappige anekdotes, uitleg van memorabilia en de geschiedenis van het gebouw aan het station dat decennia lang er de skyline beheerste.

Toegang gratis voor leden. Inschrijving NIET VERPLICHT.
Dinsdag 15 november 2022 om 19u00, Stadsmuseum - De Plate -, Langestraat 69.

DE JAARLIJKSE VEILING

De Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring DE PLATE
nodigt zijn leden uit tot de jaarlijkse veiling die doorgaat op
dinsdag 24 januari 2023 om 19.00 uur
in het Stadsmuseum – De Plate - Langestraat 69 8400 Oostende

Schikkingen betreffende de veiling

Er zijn **enkele belangrijke wijzigingen** nopens de inrichting van de veiling. De aanbieder dient nl. voorafgaandelijk een getypte lijst (word-document) te bezorgen met de stukken die men wenst te veilen. De lijst wordt uiterlijk **vóór zaterdag 10 december 2022** bezorgd op volgend e-mailadres: koenraad.verwaerde@telenet.be.

De items op de lijst maken het voorwerp uit van een eerste selectie. Het gaat erom – met nodig respect voor wie aanbiedt – om van de items het kaf van het koren te scheiden. In zekere zin mag men spreken over een win-winsituatie: het bespaart veel tijd en energie; vooreerst voor aanbieder die vroeger geweigerde items terug huiswaarts mocht nemen, anderzijds is het voor het bestuur makkelijker om dan bij het effectief binnenbrengen van stukken deze enkel op toestand en kwaliteit te beoordelen en te aanvaarden. Het gehele verloop van onderhavig procedé als afspraak tot het binnenbrengen van de stukken verloopt via mailverkeer. Elke betrokkene kan naar gelieve op onderhavige e-mailadres vragen stellen over zijn aangeboden stukken.

Belangrijk te weten is dat het binnenbrengen van items op afspraak is en op volgende dagen: **zaterdag 07 januari en 14 januari 2023 van 10.00 tot 12.30 uur.**

De items afgegeven aan de balie of niet volgens onderhavig procedé zijn niet aanvaard voor veiling.

1. De aanbieder moet een getypte lijst opsturen met volgende gegevens:
 - Voor boeken: titel, auteur, uitgever, datum (met vermelding = origineel of herdruk).
 - Bij andere items, zoals vb. affiches, flyers, porseleinkaarten, ansichtkaarten, foto's (evenzo met vermelding = origineel of herdruk).
2. Binnengebrachte items hebben betrekking tot (historisch) regio Oostende.
 - Zo kan vanaf heden ook items over het kusttoerisme, kustvisserij, Maritiem Vlaanderen, natuur in regio kust, ruimtelijke ordening in regio kust, openbaar vervoer in regio kust, maar ook historische publicaties die onrechtreeks in verband staan met Oostende, zoals vb. de Slag bij Nieuwpoort in 1600 (allen met vermelding = origineel of herdruk).
3. Breekbare en zware items kunnen.

Deze stukken worden op geen enkel ogenblik binnengebracht in het stadsmuseum. De voorstelling/veiling van de items gebeurt via foto's die gevoegd worden aan de getypte lijst. Een correcte voorstelling en beschrijving - lees de ware fysische toestand, herkomst en historische achtergrond van het object - wordt op woord van de aanbieder aanvaard. Bij foute informatie behoudt De Plate het recht de verkoop te annuleren en/of af te gelasten. Voorbeelden van zulke objecten zijn kanonballen, glasraam, schilderijen, etc. De aangeboden stukken hebben enkel betrekking tot Oostende. Na veiling en betaling worden de persoonlijke gegevens van aanbieder en koper aan betrokkenen doorgespeeld.

4. *De geschatte waarde van het item moet minstens € 5,00 bedragen. Er worden tot maximum 20 stukken per persoon aanvaard.*
5. *Op zondag 22 januari, tussen 10.00 uur en 12.00 uur zijn de items te bezichtigen in het stadsmuseum. Voor diegene die niet op de kijkdag aanwezig kunnen zijn is de lijst met items zoals gewoonlijk terug te vinden op onze website (www.deplate.be). Op de avond van de veiling zal de lijst met het aanbod te koop aangeboden worden.*
6. *Het bestuur behoudt zich het recht de veiling van een item te annuleren wanneer blijkt dat het bod te laag is. Verder wordt op elk geveild object een commissie gevraagd die is vastgesteld op 20% van de verkoopsom.*
7. *De Plate is niet verantwoordelijk voor de schade. De aanbieder zal zijn zaken goed inpakken, in een koft, een doos of in een plastieken schede.*
8. *Bij het binnenbrengen moet de aanbieder duidelijk aangeven of zijn items 'in pakket of per stuk' dienen verkocht. In geval 'in pakket' moeten de stukken gezamenlijk ingepakt zijn.*

Voor De Plate,

Koenraad Verwaerde, redacteur

Erwin Mahieu, veilingmeester

drukdeleu
DRUKWERK
familie- & handelsdrukwerk

www.drukdeleu.be

van offset naar digitaal en terug

OFFSET
DIGITAAL

drukkerij Deleu bv
Populierenlaan 74
8450 Bredene
059 32 30 25
info@drukdeleu.be

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS

auteur: Norbert HOSTYN

AANVULLINGEN BIJ REEDS BESPROKEN KUNSTENAARS

- **Emile Bulcke** (VIII; zie: mrt 1979/52-53, apr 1979/75-77, sep 1979/154-155, okt 1979/176-179, nov 1979/198-199, dec 1979/216-218)

Oude visser op de kaai.

Vissers, vissersvrouwen of opgeschoten vissersjongens op de kaai of mosselen trekkend... het was een vaak weerkerend thema in Bulcke's oeuvre.

- Zijn echtgenote Augusta Kockenpoo was een dochter van apotheker Florimond Kockenpoo ("Kokkepotje" in Oostendse middens) (Alveringem, °16 mei 1828 – Oostende, †30 mei 1887) en Virginie Passchyn uit de Louisastraat 5. Ze had een zus Hélène die ongehuwd bleef. Florimond was al overleden ten tijde van het huwelijk van Augusta en Emile. Hij is niet te verwarren met de Oostendse geneesheer Arthur Kockenpoo (Gent, °1858 - Oostende, †1934).
- Zijn broer Georges (°Oostende, °28 april 1872), die zanger was (en ook medestichter van de Compagnie du Rat Mort), en diens echtgenote Clémentine Kenipel (†08 oktober 1949), lagen aan de basis van de "Prijs Bulcke-Kenipel" in het Conservatorium. Daartoe schonk Clémentine een groot bedrag aan het Stadsbestuur via notaris François Dhondt uit Sint-Joost-ten-Node (1950). Zij schonk ook de portretten die Emile Bulcke van haar en van Georges maakte, alsook het dubbelportret van hun hondjes Polish en Cintra, aan de stad Oostende (1950). Zij woonden in de Antoine Dansaertstraat 93 in Brussel.
- Er was nog een tweede broer: Charles-Ernest (°22 juni 1868).

Laureaten van de Prijs Bulcke-Kenipel waren onder meer:

Aaron Blomme (viool), Filip Casselman (viool) (1983), Yves Corsellis (piano) (1990) (kamermuziek) (1992), Herwig Coryn (cello) (1979), Nathalie Honnay (viool) (1979), Koen Kessels (piano), Hans Ooms (viool), Ann Robinson (piano) (1979), Hans Vandaele (cello), Daniel Vanheste (cello)

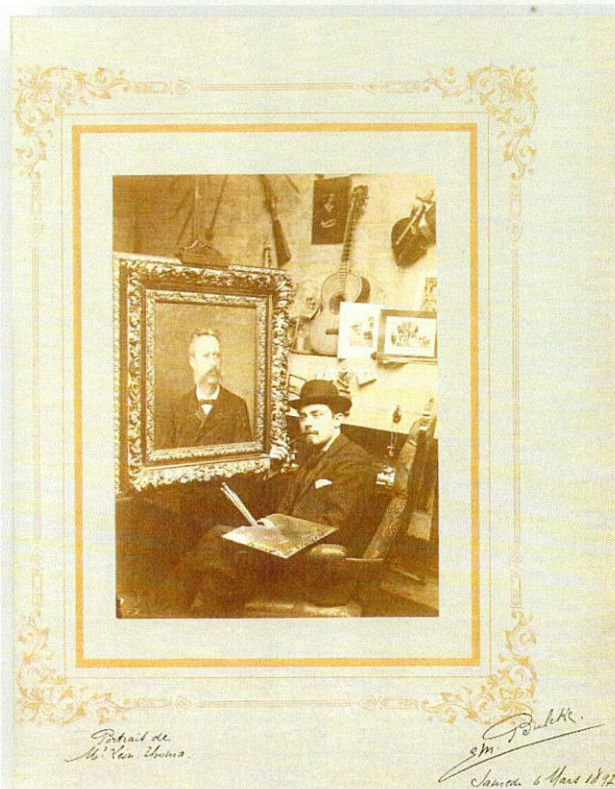

Kartonnen publiciteitsbord voor de bitterdrank "Amer de Hollande", zoals verkocht in de zaak van vader Ernest Bulcke.

Hij verkocht ook een bitter die zijn eigen naam droeg: "Bitter Bulcke".

(Kleurlithografie; 42 x 34 cm: ontwerper onbekend). Druk Jean Elleboudt.

Verz. K.O.H.G. Kring De Plate
(inv. 1977/0516)

**Bulcke bij het portret van Léon Thoma
6 maart 1897**

Léon Thoma (1843-1914) was hotelier en van 1882 tot 1895 gemeenteraadslid voor de liberale partij.

Anonieme foto.

Verz. Kustergoed Middenkust

(M002996)

- Zijn woonhuis in de Seutinstraat 8 in Schaarbeek was in 1885 oorspronkelijk gebouwd voor kunstschilder Alexis Nys. Van 1906 af woonde Bulcke er en in 1911 liet hij het op de gronden van N° 10 uitbreiden door architect Diongre.

Het woonhuis en atelier van Emile Bulcke, Seutinstraat 8-10 in Schaarbeek.

Het woonhuis van Emile Bulcke, Leon Spilliaertstraat 55.

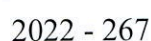
Dit pand was het laatste "tweede verblijf" van Bulcke in Oostende. Voorheen had hij een villa op de dijk in Mariakerke (verwoest W.O.II) en nog eerder een pand in de Rogierlaan.

Op de gevel prijkt sinds 31 oktober 1987 een herdenkingsplaket, door Bulcke zélf nog bekostigd (zie: De Plate, 1992, blz. 89).

Foto N. Hostyn (april 1980)

- Het in de bijdrage uit 1979 genoemde schilderijtje van Emile Bulcke (zie: De Plate 1979, blz. 176) met zicht op de militaire oorlogsbegraafplaats van tijdens W.O.I in Adinkerke werd in de jaren '80 uit een vitrine in het Museum "De Plate" onvreemd tijdens openingsuren. Het meet 21,5 x 11,5 cm. Het stelt het kerkhofkruis voor met enkele graven en mogelijks ook wat lage houten omheiningen.

- BBKE (voorheen SAOBB), fotoverz. Antony (Stad Oostende) en fotoverz. K.O.H.G. Kring De Plate

Emile Bulcke op de ereplaatsen van de doortocht van de "Bloemenstoet".
Hij zit aan de linkerkant van Adolf Van Glabbeke en is in gesprek met kunstenaar Jef De Brock die samen met hem de stoet en de praalwagens ontwierp. Links op de eerste rij herkennen we de schepenen E. Vroome en H. Edebau met hun dames. Onder de affiche van "Het Witte Kruis" de jonge jurist en latere schepen Jan Felix.
Foto Luc (K.O.H.G. Kring De Plate 2022/1416) (Gift van mevr. Ghislaine Chatlen-Noterman)

Ontwerpen voor praalwagens voor de Kursaalstoet, 1953

Groepsfoto op de trappen van het gerechtshof/stadhuis nav. viering 50-jarig bestaan Kon. Kunstkring Oostende 1957.

Leden-kunstenaars, sympathisanten en politici. Bulcke staat op de eerste rij, tweede van rechts (met hoed in hand)

Foto Michaël - Verz. K.O.H.G. Kring De Plate (inv. 1979/0036)

Viering van Emile Bulcke in café Toulouse-Lautrec, 17 september 1961.

Bulcke wordt hierbij voor een laatste keer in de bloemetjes gezet...

Foto Luc - Verz. K.O.H.G. Kring De Plate (inv. 2012/2180) (Gift van Ghislaine Chatlen-Noterman)

Literatuur:

- N. Hostyn, *Emile Bulcke*, in : Nationaal Biografisch Woordenboek, 9, Brussel, 1981.
N. Hostyn, *Een merkwaardige verzameling portretten van kunstschilder Emile Bulcke op foto*, in : Vlaamse Stam, september 1987, p. 413.
N. Hostyn, *Emile Bulcke*, Oostende, Oostende, 1989.
Lexicon van Westvlaamse beeldende kunstenaars, 1, Kortrijk, 1992.
N. Hostyn, *Beeldend Oostende*, Brugge, 1993.
Dictionnaire des peintres belges du XIVe siècle à nos jours, Brussel, 1994.
Allgemeines Künstlerlexikon, 15, München-Leipzig, 1997.
P. Piron, *De Belgische Beeldende Kunstenaars uit de 19de en 20ste eeuw*, (Brussel), (1999).
F. Dufait, *In en om het kerkje van Ensor*, Brugge, 1998, blz. 81-82.
W. & G. Pas, *Dictionnaire biographique Arts plastiques en Belgique 1800-2002*, Antwerpen (Arto), 2002.
P. Piron, *De Belgische beeldende kunstenaars van de 19e tot de 21e eeuw*, Antwerpen (Ludion), 2016.
N. Hostyn & M. Meire, *De burgemeestersportretten in het Stadhuis van Oostende*, Oostende, 2018.
H. Berquin, *Impressies van de Noordzee 1875-1925*, 2018.

OSTENDE-EN-AVANT

De verre voorloper van de Toerisme Oostende. Zorgde voor toeristische promotie in binnen- en buitenland (dat waren toen hoofdzakelijk affiches en publiciteit in kranten, periodieken en reisgidsen). Organiseerde feestelijkheden zoals carnaval en de Sinksenfeesten.. Hun werkingsmiddelen haalden ze uit een toelage van de Stad Oostende en uit lidgelden. Het kantoor met de infobalie was in de Karel Janssenslaan 13. Ze gaven een publicitaire affiche uit voor Oostende waarop we de zon zien opkomen achter het profiel van de toenmalige zeedijkbebouwing. Ze werd gedrukt bij Daveluy maar draagt merkwaardig genoeg geen naam van de ontwerper.

Ostende-en-Avant vatte een ambitieus plan op om de driehonderdste verjaardag van het einde van het Beleg van Oostende te herdenken met een historische stoet. Emile Bulcke, Henri Permeke, Vital Keuller en James Ensor dienden ontwerpen in. De stoet kwam er nooit.

"De Plate" bewaart enkele items gelinkt aan Ostende-en-Avant :

- een uithangbordje "Membre d'Ostende-en-Avant" (karton; 12,5 x 21,5 cm)
- een lidkaart uit 1904 op naam van Daniels, Kapellestraat
- de ontwerpen van Emile Bulcke voor de genoemde praalstoet

SALONNET PEINTRES OSTENDAIS 1905

Juni 1905, in het lokaal van de Cercle Littéraire, Stadhuis, Wapenplein.

Organisatie van "Le Syndicat de la Presse Professionnelle d'Ostende".

Deelnemers : Felix Buelens, Emile Bulcke, Jan De Clerck, M.D. (Maurice Desforges?), Vital Keuller, Constant Permeke, Henri Permeke, Emile Spilliaert

(vervolgt)

Het vissersvaarttuig 'O 213'

auteur: **Koen Verwaerde**

Op 11 november gedenken we het einde van WOI. Inderdaad, op diverse plaatsen in de wereld wordt op die dag stilgestaan bij het bloedigste conflict dat onze globe ooit heeft gekend. Net als vorige jaren – met gebruikelijk recept – vinden er herdenkingsplechtigheden plaats met abundante bloemleggingen. Bij plaatselijke monumenten gebeurt dit door een opgedirkte burgemeester en enkele schepenen. Nationaal, bij West-Europese landen, met name de tegenstanders van Duitsland, gebeurt dit aan het grafmonument van de onbekende soldaat. Het was Groot-Brittannië die met dit mooi gebaar eertijds kwam aandragen. Aan de *'Tombe of the Unknown Warrior'* in Londen, in de Westminster Abbey, vond voor het eerst op 11 november 1920 een dergelijke plechtigheid plaats uit elementaire plichtsbesef. Maar het is Frankrijk met het Parijse monument van de Onbekende Soldaat in de Arc de Triomphe dat nog het meest aanspreekt en het prachtigst oogt.

Tijdens het interbellum rezen oorlogsmonumenten als paddenstoelen uit de grond. Bij elke plek waar hostiliteiten plaatsvonden, elke stad of dorp kreeg een monument die de *'Grote Oorlog'* deed herdenken en uiteraard de vele oorlogsslachtoffers: *soldaten en burgers*. Echter, een gedenkteken voor zeelieden ontbrak in Oostende. En wat dan met de vissers die op eigen risico van het hachje erbij in te schieten toch het zeegat kozen om die broodnodige vissen aan wal te zetten om de hongerig bevolking bij te springen. Het was de *'liga van de Belgische Maritieme'* of liever de *'Verbroedering der Belgische Zeelieden van den Oorlog 1914 – 1918'* die het initiatief nam om een gedenkteken op te richten voor *"Oostendse Zeevarenden"* - zeelieden en vissers - die hun leven gaven voor het vrije België. Denkelijk gebeurde dit in navolging van Antwerpen. Het werd een bronzen gedenkplaat waarop de namen stonden van tweehonderd zeelui en vissers die tijdens WOI het leven lieten op zee. De gedenkplaat werd aan de voet van de eerste Oostendse vuurtoren bevestigd, dit is waar vandaag het sobere Zeeliedenmonument - uit 1953 door Willy Kreitz - zich bevindt aan het Zeeheldenplein. De inhuldiging van de ere-gedenkplaat gebeurde op zondag 23 augustus 1925. Het monument verdween op het einde van WOII samen met de oude vuurtoren (zie *"De Vlaggenstok van Oostende"*, in *Jubileumboek van «De Plate» -2021-*).

Vandaag weet men niet meer wie op de bronzen gedenkplaat als oorlogsslachtoffer vermeld stond. Ik was een broekenventje van amper tien toen mijn moeder vertelde over haar oom en zijn zoon die het leven lieten door op een zeemijn te varen. Wat überhaupt véél vissers langsheen de Vlaamse kust van België als lot was beschoren. Maar wat dit verhaal speciaal maakt is dat de namen van Henricus Smissaert, zijn zoon Arthur en de overige bemanningsleden op het onderhavige *'ere-gedenkteken voor gesneuvelde zeelieden tijdens WOI'* prijken. De reden was dat zij - ondanks de gekende gevaren - toch de verraderlijke zee kozen met als enige motivatie: *de hongerlijdende Oostendse bevolking te hulp te snellen*. De *'O 213'* werd het *'eerste Belgische en met name Oostendse vissersvaarttuig'* dat tijdens WOI ten onderging. Na de oorlog geraken *'de helden van de O 213'* in de zogenaamde *'vergeten verbondenheid'*: *de daad is alles, roem is niets*. Zelfs hun namen zijn niet te vinden op de visserszuilen binnen de begraafplaats aan de Stuiverstraat.

Hieronder volgt het verhaal van het vissersvaarttuig 'O 213' dat op woensdag 07 oktober 1914 op een zeemijn voer (zie *'Le Littoral'* van 10 oktober 1914):

"Een gezonken Oostendse vissersboot".

Woensdagochtend rond 9 uur voer de Oostendse vissersboot 'O 213' op een onderzeese mijn op 15 zeemijl vóór de kust. Een enorme explosie volgde, waardoor de boot volledig werd vernietigd. De explosie was zo erg dat, toen andere vaartuigen op de plek van de ramp arriveerden, ze niets meer van de bemanning terugvonden. Alles was verdwenen in de golven. De bemanning bestond uit de eigenaar-visser Henri Smissaert, 43 jaar oud, zijn zoon Arthur, 15 jaar en de vissers Gustave Jansoone, 47, Jean Degruyter, 53 jaar en Henri Droogenbroodt, ook 53 jaar oud. Nevens de jongste Smissaert waren allen getrouwd en huisvaders. Deze dappere vissers brachten hulde aan hun Vaderland door dagelijks het gevaar (van zeemijnen) te trotseren, net als hun broers op het slagveld. We groeten deze nederige slachtoffers met respect en we betuigen onze christelijke deelneming aan de weduwen en wezen die zó getroffen zijn door dit ongeluk.

de Olifant

16 kerkstraat
oostende
apotheek | drogisterij

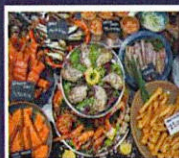
apthkdrgrstr

Specialiteit:
verse vis!

*... met de lekkerste frietjes
van Oostende*

Gesloten op maandag

Fish & Food Market

Kwalitatieve en verse producten met een eerlijke oorsprong en met passie verwerkt

Oostends Erfgoed

Een maritieme site in de oude Vismijn op Oosteroever. Een uniek concept op een nog meer unieke locatie.

Breng een bezoek aan **De Cierk** en ervaar een unieke beleving

! Gratis overzetboot van en naar Oostende Centrum !

Volg **De Cierk** op of via www.decierk.be

Gesolliciteerd kookeiland

Cooking classes, workshops, foodsharing, teambuilding met klanten of collega's. Leer de producten uit de Fish & Food Market op een unieke wijze te bereiden.

Allround event venues

Een interme(e) vergadering, teambuilding, conferentie of bedrijfsreceptie? Jouw concept is ons concept!

Fish Food & Meet Market
Maritiem Plein 10 - 8400 Oostende
www.decierk.be info@decierk.be
+32 478 63 01 02 8692 787 242

Geduld is een kunst

Het is aan weinigen gegeven, het vermogen om met kalme volharding te wachten tot dat je aan de beurt komt. Met het tijdschrift van oktober 2021 gingen we van start met het publiceren van teksten die niet-weerhouden werden voor het jubileumboek. Redactionele bijdragen die inhoudelijk belangstelling verdienen en überhaupt relevant zijn. Om die reden werd dan ook beslist de teksten in ons tijdschrift uit te brengen: *'dit zijn wij de auteurs verschuldigd'*, aldus het redactieteam toen.

Vandaag komen we bij dhr. Jean Pierre Ragaert, de op één na laatste auteur van de eminente groep schrijvers die het erop gewaagd heeft een heemkundig en-of historisch onderbouwde bijdrage aan te bieden. Ik dank hem voor een geduldig man te zijn en zo bij eb en vloed te wachten op de publicatie van zijn tekst in het tijdschrift van november 2022.

Bijzonder graag uw aandacht voor dhr. Jean Pierre Ragaert met zijn bijdrage:

Een Kasteeltje in Oostende: de Duivenschieting.

Koenraad Verwaerde, redacteur.

JEAN PIERRE RAGAERT

Jean Pierre Ragaert is geboren in Oostende, waar hij nog altijd woonachtig is. Na het behalen van zijn licentie wiskunde, richting informatica, aan de VUB werd hij leraar aan de Normalschool Karel Brussel en Koninklijk Atheneum Oostende. Aansluitend en bovenal was hij werkzaam als ICT en Logistiek Manager bij het zuivelconcern FrieslandCampina Belgium.

Na zijn loopbaan is zijn interesse in erfgoed duidelijk vergroot. Zo maakte hij, samen met Natacha Gyssels, de wandeling *'De Torretjes van Oostende'*, welke werd uitgegeven door Toerisme Oostende. Tevens hield hij voordrachten over Oostende voor o.m. de gidsenvereniging Lange Nelle en de heemkring De Plate.

Eén van zijn andere hobby's is golfen wat er hem heeft toebracht de geschiedenis te schetsen van het Kasteeltje, welke nu dient als het clubhuis van Wellington Golfclub Oostende.

EEN KASTEEL(-tje) IN OOSTENDE: de DUIVENSCHIETING

(goed voor Oostende, minder voor de duiven - uitspraak oud-burgemeester Van Iseghem)

auteur: Jean Pierre Ragaert

Inleiding

Het lokaal van de golfclub Wellington in Oostende is gevestigd in een prachtig oud gebouw, gelegen op de hippodroom. Dit kasteeltje diende van 1899 tot 1914 als hoofdgebouw van de duivenschiETING.

Het huidige gebouw dat als clublokaal van de golf fungeert

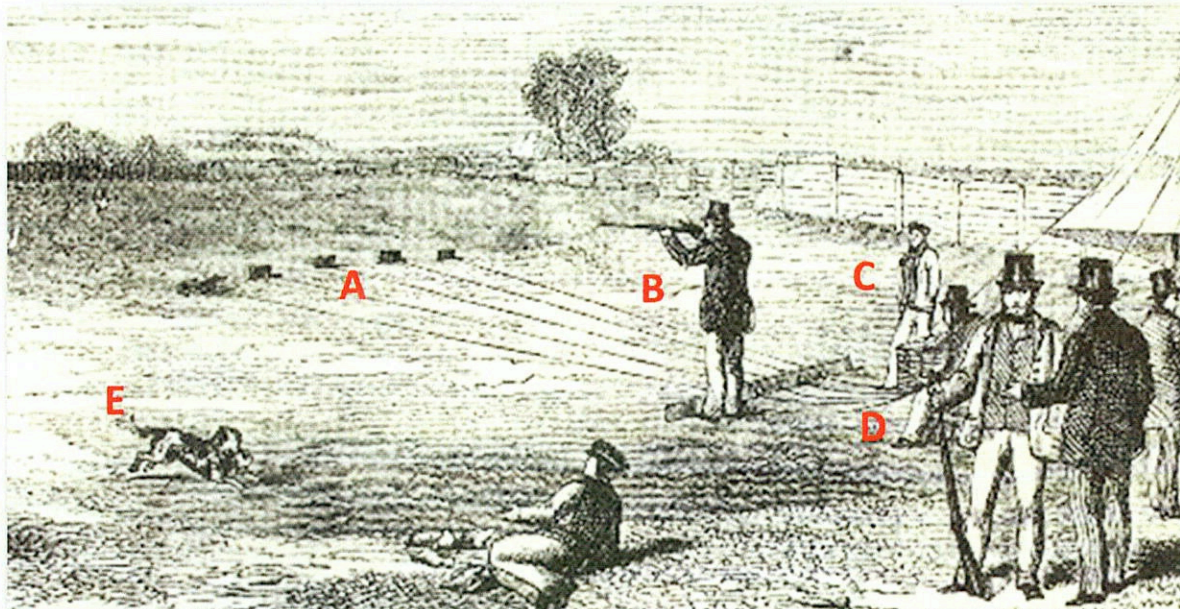
Om de historie van het gebouw te begrijpen moet je toch iets meer weten over de toenmalige sport (?!?) van het schieten op levende duiven. Bij mijn zoektocht naar informatie kwam ik tot de vaststelling dat duivenschiETING al vroeger op andere locaties in Oostende plaats vond. Ook dit zal ik even toelichten.

Het is zeker niet mijn bedoeling om met dit artikel het schieten op levende duiven te bejubelen, integendeel het was een wrede sport. Het laat me wel toe om de tijdsgeest weer te geven en iets meer te vertellen over de historische achtergrond van een aantal gekende plaatsen in Oostende en over markante figuren uit die tijd.

Achtergrondinformatie

Vanaf het midden van de 19^e eeuw was het schieten op levende duiven een volwaardige sport geworden met zijn specifieke reglementen. De schutter beschikte hierbij over een tweeloop. Vóór de schutter bevonden zich 5 kooien met elk een duif erin. De kooien waren opgelijnd op een rechte of gebogen lijn met een onderlinge afstand van 4,5m (5 yards). Ze waren voorzien van een ophaalmechanisme waarmee ze, met behulp van een koord, op afstand konden geopend worden. De schutter bevond zich op een vastgelegde afstand t.o.v. de kooi in het midden. Deze afstand varieerde van 22,5 m (25 yards) tot 31,5 m (35 yards). Sommige wedstrijden werden met 'handicap gespeeld', hierbij moest een betere schutter verder van de kooien staan.

Wanneer de schutter klaar was om te vuren riep hij 'pull' en werd het luik van één van de kooien door de 'puller' geopend. Welke kooi geopend werd was niet op voorhand vastgelegd. De schutter diende de vogel met één of twee schoten neer te schieten. Een schot was geldig wanneer de duif binnen een vastgelegde kring neerviel. De kring kon een aanwezige afbakening van het terrein zijn maar meestal werd hiervoor een koord gespannen in een halve cirkel. De afbakening bevond zich veelal op een afstand van 45 m (50 yards) van de middelste kooi. Hoewel deze afbakening zich bij sommige schietstanden, zoals in Monte Carlo en later ook in Oostende, kon beperken tot 23 m. De geschoten duif werd door een hond opgehaald en naar de jury gebracht.

A: de 5 duivenkooien; B: schutter; C: jurylid; D: de 'puller'; E: de hond met een duif in zijn mond.

Men gebruikte meestal duiven van het ras 'Blue Rock'. Deze vogels waren snel en door hun gekleurde pennen goed herkenbaar in de lucht. Tijdens de wedstrijden van hoog niveau werd voor 80% raak getroffen.

Het was een aristocratische aangelegenheid. Op de schutterslijst stonden dan ook veelal personen van adellijke afkomst: prinsen, hertogen, baronnen De wedstrijden hadden soms een grote prijzenpot. De betere schutters konden er hun beroep van maken.

Nagenoeg elke mondaine trekpleister beschikte in de tweede helft van de 19^e eeuw over een duivenschieting met verzorgde faciliteiten. De meest gerenommeerde bevond zich in Monte Carlo.

De befaamde duivenschieting in Monte Carlo

Ook in Engeland was de sport zeer populair in de hogere kringen. Zo had je nabij Londen de Hurlingham-club, waarvan ook de latere King Edward VII lid was. Hij was een gerenommeerde zeer goede schutter.

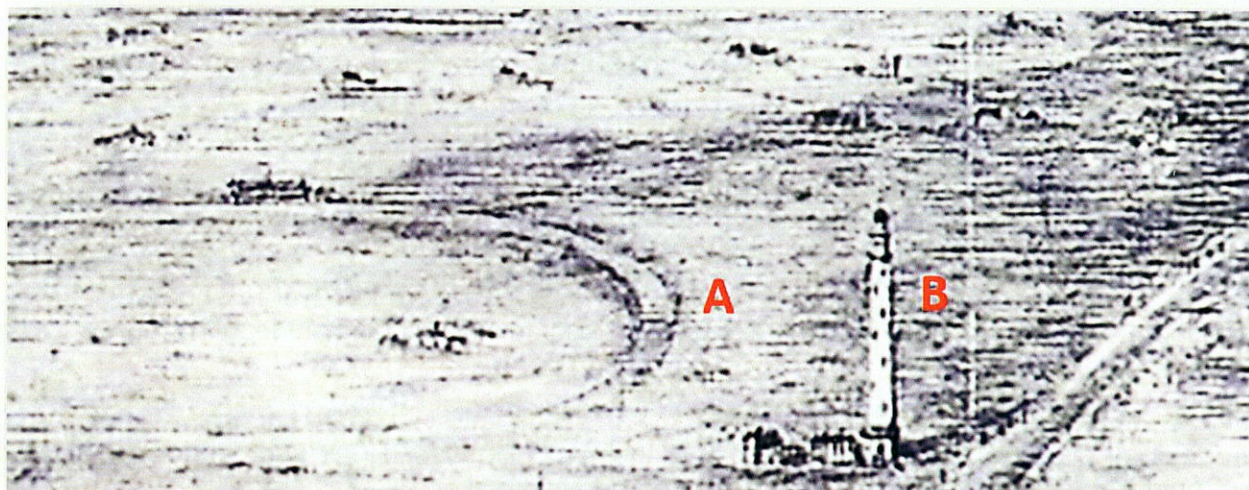
Het hoogtepunt voor deze sport was de opname als discipline tijdens de Olympische spelen van 1900 in Parijs. Deze werd gewonnen door een landgenoot, Léo de Lunden.

Al bij al was het duivenschieten een wrede sport. Men deed er zelfs stoer over dat het niet geschikt was voor gevoelige kijkers. Het kreeg meer en meer kritiek. Na WO I werd het stilaan overal verboden (1922: Engeland..., 1960: Monte Carlo...). In Amerika blijkt het echter binnen privékringen nog steeds te bestaan.

Intussen kennen we hier een dierenvriendelijke versie van deze sport: het kleiduifschieten.

Duivenschieting in Oostende vóór 1899

In **1874-75** werden wedstrijden duivenschieting ingericht op het terrein van de renbaan (A) op de Oosteroever. Deze was gelegen op een duinenstrook vanaf de toenmalige vuurtoren (B) tot aan het Fort Napoleon. Dit gebied was tevens het schietterrein van het leger en de burgerlijke wacht.

Deel Oosteroever afgebeeld op de pentekening C. de Brugadal ca. 1880; A: renbaan; B: vuurtoren

Midden augustus waren er 2 dagen paardenrennen met aansluitend 1 á 2 dagen 'tir aux pigeons'. Deze activiteiten werden ingericht om elitaire toeristen aan te trekken en te behagen. Ze namen vanuit het centrum van Oostende de koets om zich naar de renbaan of schietstand te begeven. Men was niet altijd opgezet met het gedrag van de koetsiers. Ze waren nogal onbeleefd en vroegen woekerprijzen voor hun rit. De wedstrijden waren ook gelegenheden voor de aristocratische dames om te pronken met hun mooie kledij: *m'as-tu-vu*.

De deelnemers van de duivenschieting moesten zich inschrijven bij **L. Delbouille**. Deze Luikenaar had in dezelfde periode een voorname positie in Oostende ingenomen. Hij had immers een groot deel van de gronden verworven die waren vrijgekomen bij het afbreken van de vestingen van Oostende. Deze gronden, waarvan er nogal wat gelegen waren aan de dijk, werden dan verkaveld en verder verkocht voor particuliere bebouwing.

Eén van de schietwedstrijden was de Grand Prix d'Ostende. Het gemeentebestuur met Jean-Ignace Van Iseghem als burgemeester schonk de eerste prijs, een kunstobject ter waarde van 1.000 fr. (ter vergelijking: een krant kostte toen 0,15 fr.)

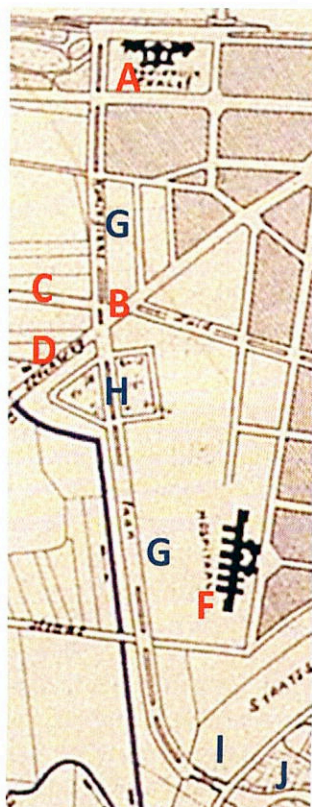
Vanaf **1876** werd een permanente schietstand ingericht aan de Torhoutsesteenweg nabij Petit Paris. Dit kruispunt was toen nagenoeg onbebouwd. Je had er de restanten van het oude kerkhof op het huidige Clementinaplein (Intussen was sinds 1852 het kerkhof op de Nieuwpoortsesteenweg in gebruik). Op de hoek van de Torhoutsesteenweg en de Boulevard de Midi (Alfons Pieterslaan) bevond zich de afspanning 'Auberge du Petit Paris'. Dit was de eerste halte van de postkoets vanuit Oostende naar het Noorden van Frankrijk. De duivenschieting lag op een terrein achter deze afzetting. De grachten die het domein omsloten en de plaatsing van een omheining moesten garantie geven om elk ongeval uit te sluiten.

Voor de deelnemers en de toeschouwers van de duivenschieting werd een paviljoen in ijzer opgetrokken. Het paviljoen bestond uit een zaal voor de schutters, een buffet, kleedruimtes en een galerij voor het publiek. Gedurende de maanden juli en augustus was de schietstand dagelijks open en werden er wekelijks wedstrijden ingericht. De inschrijvingen hiervoor dienden nog steeds te gebeuren bij L. Delbouille. In 1878 zorgde Delbouille ook voor het inrichten van boogschieten op schietschijf en Lawn Tennis (*tennis op gras*), in de omgeving van het schietterrein. Beide sporten waren toen bijzonder populair bij de hogere klasse in Engeland (in 1877 vond het eerste Wimbledon toernooi plaats). Opnieuw wou men in Oostende de elitaire toeristen een extra vermaak aanbieden.

Op initiatief van koning Leopold II werd in **1888** gestart met het aanleggen van een 'boulevard' (de Koninginnelaan) die de dijk, vanaf het Koninklijk Chalet (A) van de koning, verbond met het nieuwe (Maria-Hendrika) park (J). De opzet was dat de toeristen vanaf het strand konden flaneren naar het bos langs een mooie groene promenade. Het sluitstuk van deze wegenwerken was de brug over de toenmalige spoorlijn Oostende – Brugge. (In de bedding van deze spoorweg werd later de Verenigde Natieslaan aangelegd, als verbinding van het centrum naar de autosnelweg).

1878

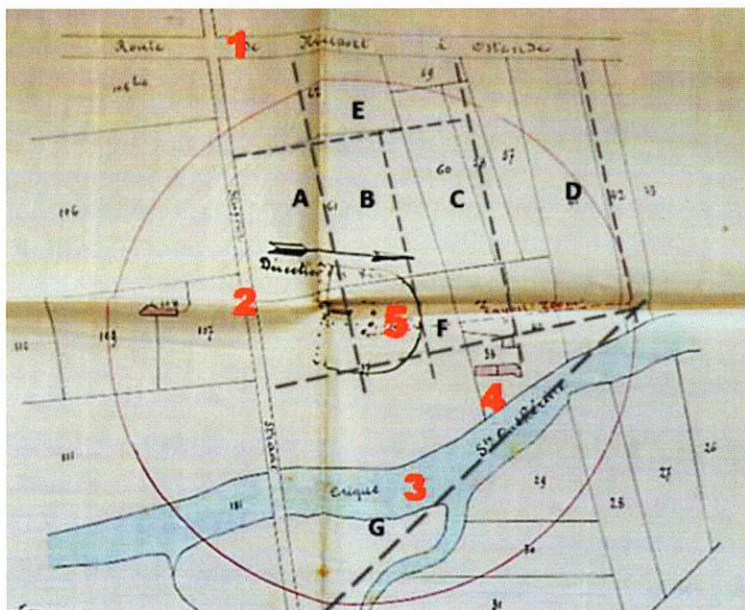
1893

- A: Koninklijk Chalet
- B: Petit Paris
- C: Nieuwpoortsesteenweg
- D: Torhoutsesteenweg
- E: Restanten Oud Kerkhof
- F: Burgerlijk Ziekenhuis
- *: Duivenschieting
- G: Koninginnelaan
- H: squares
- I: brug over de spoorweg
- J: Maria-Hendrikapark

De wegenwerken kenden heel wat moeilijkheden en bijbehorende vertragingen. Er dienden nogal wat onteigeningen te gebeuren. De koning kocht zelf de gronden op langs deze toekomstige weg vanaf Petit Paris tot aan het Burgerlijk Ziekenhuis.

Ook de resten van het kerkhof, de installaties van de duivenschieting en het boogschieten van St. Sebastiaan werden verwijderd. Het ijzer van het chalet van de duivenschieting werd openbaar verkocht. Op het vrijgekomen terrein werden in **1891-92** twee Engelse parken (**H**) aangelegd. Deze kregen later de naam van 2 dochters van Leopold II: Clementina en Stephanie. Vooraleer een huis aan de squares kon gebouwd worden moesten de plannen door het koningshuis goedgekeurd worden. Het diende immers een standingvolle omgeving te worden.

De Koninginnelaan (**G**) en de bijbehorende brug (**I**) waren volledig klaar in 1892. Om de duivenschieting verder te laten doorgaan huurde de beheerder van de Tir aux Pigeons, **L. Brancquaert**, een terrein vlakbij de hoek van de Nieuwpoortsesteenweg en de Stuiverstraat. Dit gebied bestond hoofdzakelijk uit akkers en weilanden, die toebehoorden aan de hoeve van Tournoy. Het was in het zuiden begrensd door de St. Catherinakreek. In de omgeving stonden er ook steenbakkerijen, de zware kleigrond was immers geschikt voor het maken van bakstenen.

1. Nieuwpoortsesteenweg
 2. Stuiverstraat
 3. Sint-Catherinakreek
 4. Hoeve Tournoy
 5. Duivenschieting
- - - Huidige straten bijgetekend
- A. Duivenhokstraat
 - B. Plakkerstraat
 - C. Metselaarstraat
 - D. Steenbakkerstraat
 - E. Schaafstraat
 - F. Timmermanstraat
 - G. Sint-Catherinapolderstraat

Het prijzengeld voor de wedstrijden op de nieuwe schietstand was echter bijna gehalveerd, wat de belangstelling deed teruglopen. De duivenschieting kende een mindere periode, zeker in vergelijking met deze in Spa en Namen.

Oostende had in deze periode ook een grote nood aan huisvesting voor arbeidersgezinnen. Het gebied begrensd door de Stuiverstraat, de Nieuwpoortsesteenweg, de Sint Catherinakreek en de huidige H. Hartlaan ontwikkelde zich tot een arbeiderswijk. In **1897-98** werden hier de straten aangelegd die we nu kennen als Steenbakkerstraat, Metselaarstraat, Schaafstraat en Duivenhokstraat. Deze laatste benaming verwijst naar de duivenhokken voor het kweken en houden van de duiven bestemd voor de duivenschieting Door de ontwikkeling van deze nieuwe wijk diende de duivenschieting opnieuw te verhuizen.

De kleurrijke figuur **Georges Marquet** zorgde voor een alternatief en een heropflakking van de duivenschieting. Hij was eigenaar van de 'Cercle des Etrangers' met zetels in Namen en Oostende. Een mooie schuilnaam voor het inrichten van kansspelen. Dit bracht hem geen windeieren op. In **1897** besloot hij een nieuwe duivenschieting op te richten op de Oosteroever.

Marquet laat er ook een tribune in hout bouwen met een lengte van 40 m. Er werden in de zomers van 1897-98 heel wat wedstrijden ingericht met een grote prijzenpot. Dit trok de beste schutters uit België en het buitenland aan.

Marquet weigerde in **1899** bijkomende gemeentelijke taxen te betalen voor de activiteiten van zijn 'Cercle des Etrangers'. Met het gevolg dat de gemeente de goederen in beslag nam van deze vereniging, inclusief van de duivenschieting op de Oosteroever.

Dit zal echter niet het einde betekenen van de activiteiten van Marquet in Oostende. Zo kreeg hij in 1904 de concessie over het kursaal van Oostende. Hij richtte er heel wat grote culturele activiteiten in, zoals optredens van Saint-Saens en Richard Strauss. Hij werd ook de eigenaar van het Oostendse weekblad 'Le Carillon'. Later besteedde hij zijn fortuin aan hotels en de automobiellindustrie. Zo was hij eigenaar van de Negresco in Nice, de Astoria in Brussel, de Ritz in Madrid ... en president van de Belgische autobouwer Minerva. Gestart als leerjongen in een metaalfabriek wist hij steeds verder op te klimmen op de sociale ladder, waarbij aanvaringen met het gerecht hem niet vreemd waren.

De duivenschieting op de Oosteroever kende zo een einde in 1899. Ze kwam nog eens extra in het nieuws in augustus van dat jaar: de brandweer moest uitrukken omdat het gebouw van de schieting in brand stond. Gelukkig kon de brandweer er nog de opgeslagen munitie (*kogelhuizen en kruitpoeder*) tijdig verwijderen, waardoor een grote ontploffing op de Oosteroever werd vermeden.

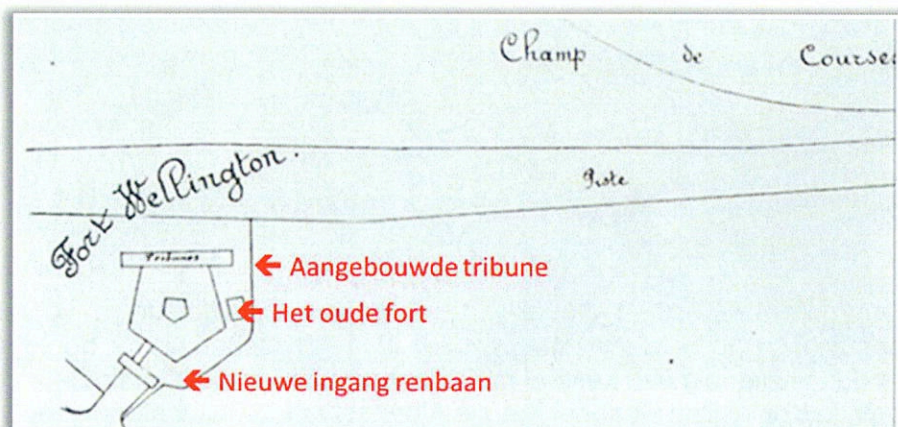
Intussen had een andere belangrijke figuur in Oostende een nieuw initiatief genomen.

Duivenschieting op de Wellington

In **1898** nam **Ridder Schreurs**, voorzitter van de Wellington renbaan, het initiatief om een duivenschieting op te richten op het grondgebied van de renbaan, vlakbij het kerkhof. Hij wou op deze wijze zijn elitair publiek van de renbaan voorzien van een extra attractie.

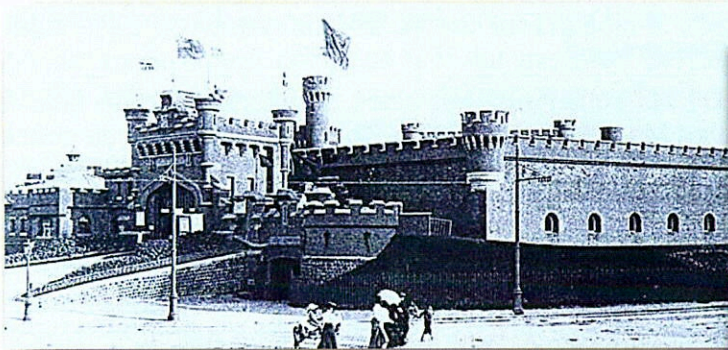
De renbaan bestond sinds 1883. Het was aangelegd op de duinenstrook gelegen tussen de huidige Sportstraat en Kolonel Northlaan. In het zuiden begrensd door de Nieuwpoortsesteenweg, in het noorden door het fort Royal. Dit fort werd samen met het Fort Impérial (*het huidige Fort Napoleon*) opgetrokken in 1811 op bevel van Napoleon, dit ter bescherming van de haven en omstreken van Oostende. Beide militaire gebouwen hadden dezelfde structuur (*5-hoekige basis*) en indeling. Ze waren ingebed in de duinen.

Na de nederlaag van Napoleon kreeg het Fort Royal de naam **Fort Wellington**, genoemd naar de overwinnaar van de veldslag in Waterloo. Nadat de Fransen onze contreien verlieten werd het fort afgewerkt, maar was het verder nog van weinig militair nut. Het kwam stilaan in verval.

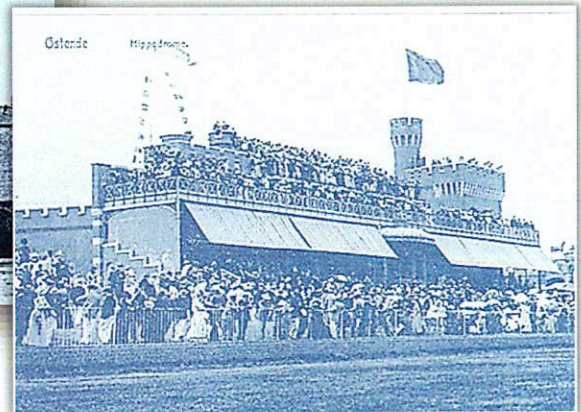

Bij het oprichten van de renbaan kreeg het een andere bestemming, het werd het centrum van de nieuwe hippodroom. In en rond het fort werden de nodige voorzieningen eigen aan paardenrennen aangelegd: tribunes, stallen en weging, lokalen voor het bestuur, de jockeys, ...

Het fort werd de volgende jaren opgesmukt met torens, kantelen en een monumentale ingang. Het kreeg het uitzicht van een echt Tudor-kasteel.

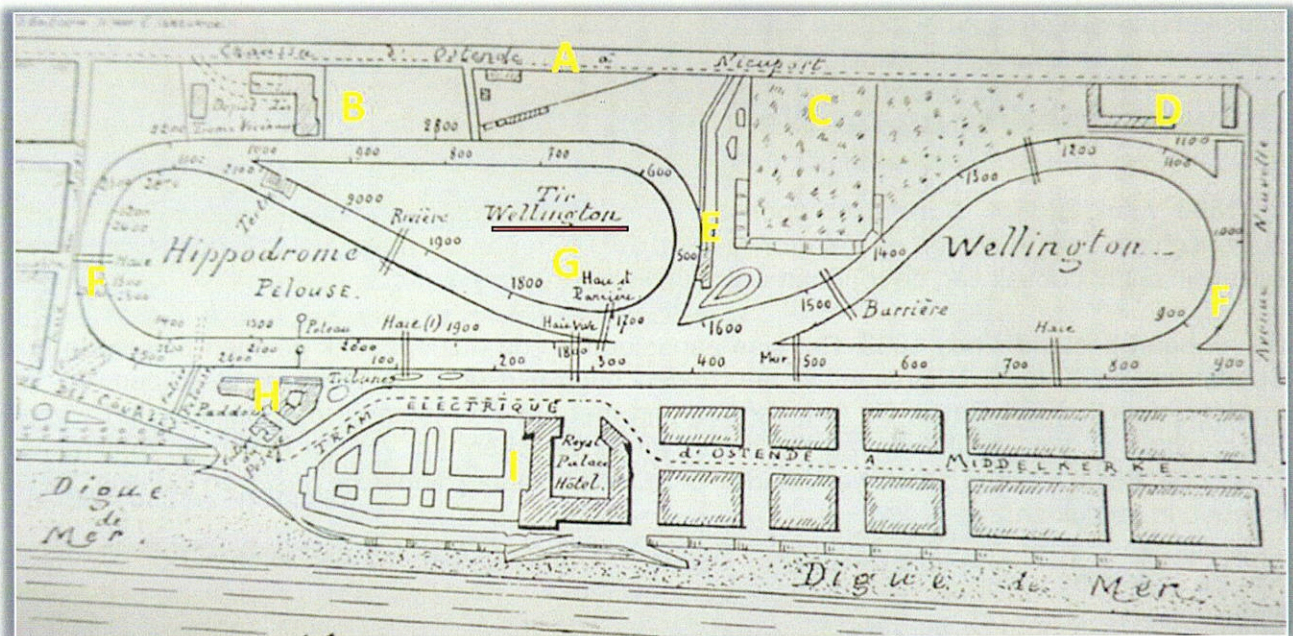

Het opgesmukte fort met aangebouwde monumentale ingang.

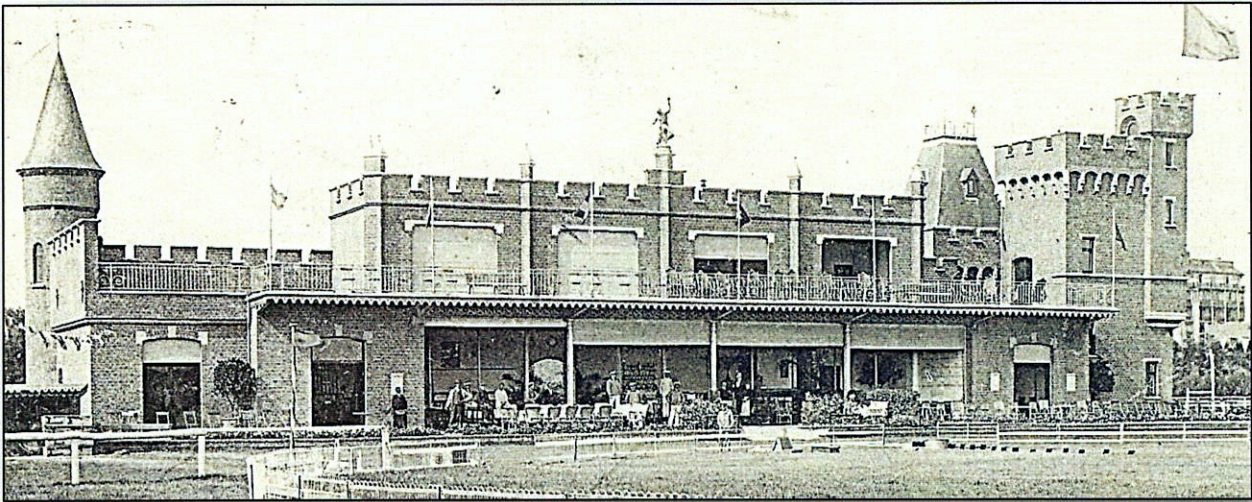
De tribunes aan de achterzijde van het fort.

De nieuwe duivenschieting werd ingepland op het terrein van de achthoekige renbaan, aan de westzijde van het kerkhof.

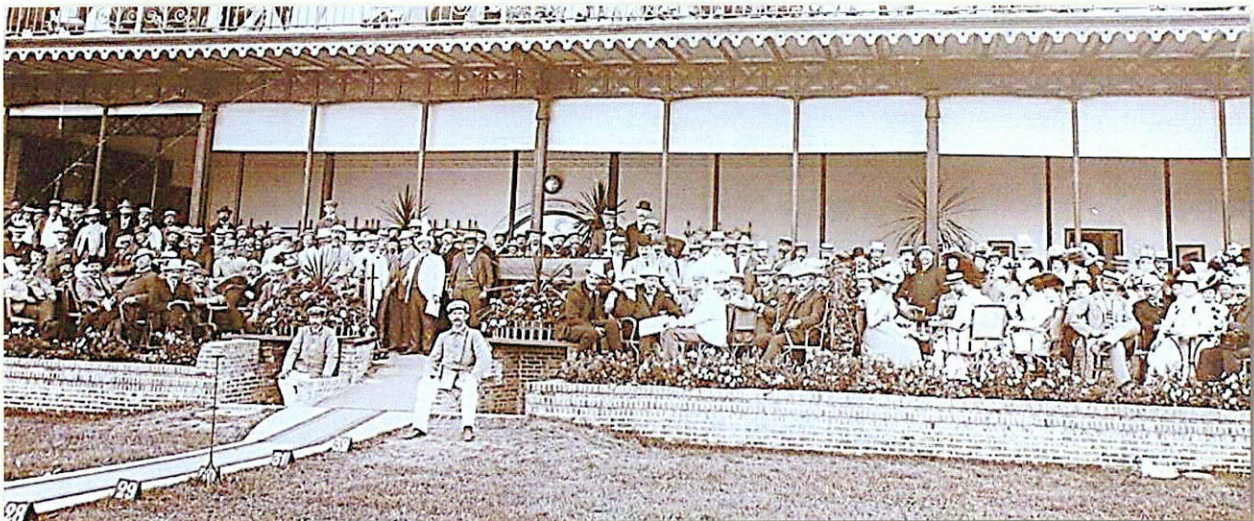
Plan van rond 1900 met A: Nieuwpoortsesteenweg; B: tramdepot; C: kerkhof; D: elektrische centrale kusttram; E: gebouw duivenschieting; F: renbaan; G: terrein duivenschieting; H: fort Royal omgebouwd tot hoofdgebouw renbaan; I: nieuwe Royal Palace hotel.

Om de duivenschietingen van de nodige infrastructuur te voorzien diende een nieuw gebouw opgetrokken te worden. Het moest dezelfde stijl hebben als het hoofdgebouw van de renbaan, het moest er dus uitzien als een kasteel met bijbehorende torens en kantelen. De aannemer was **Henri Smis** die ook de Koninklijke Gaanderijen, de Albertschool, ... in Oostende bouwde. Na WO I werd hij veroordeeld tot economische collaboratie. De architect is mij onbekend.

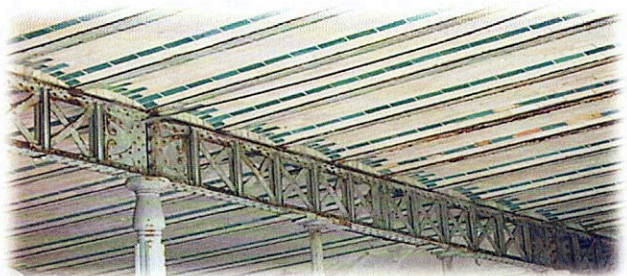
Het kasteeltje van de duivenschieting

Het langwerpig gebouw werd opgetrokken uit rode bakstenen. Op het gelijkvloers was in het midden een grote open ruimte voorzien voor de schutters. Deze hal kon aan de voorzijde alleen door middel van rolluiken afgesloten worden. Het beneden terras was aangelegd met gele dijktegels en afgebakend met een lage muur met bloembakken.

De open ruimte op de benedenverdieping met ervoor het terras en het pad voor de schutter

Het plafond van de hal had een bijzonder karakter: een gewelfde structuur ondersteund door twee gietijzeren dwarsliggers. Deze werden opgehouden door 3 ijzeren hoofdkolommen, met telkens 2 dunnere tussenpilaren. Het plafond was bedekt met groen en wit geglaazuurde tegels. Het liep aan de voorzijde door en vormde zo een luifel voor het terras op het gelijkvloers. In het begin van de 20e eeuw werden aan de voorzijde de tussenpilaren verwijderd en werd een zwaardere dwarsligger aangebracht. Vermoedelijk stoorden deze tussenpilaren te veel het uitzicht en de doorgang.

Links van de hal bevond zich het lokaal van de wapenmaker en nog meer naar de hoek, de toiletten en ruimte voor het personeel. Op de rechterhoek van het gebouw had je het secretariaat.

Het gebouw had op drie hoeken een toren. Op de rechter voorzijde had je een rechthoekige toren met bovenaan een grote vlaggenstok. In deze toren bevond zich een brede trapzaal naar de eerste verdieping. Rechts achteraan bevond zich de tweede toren, met een piramidevormig dak bedekt met leisteen. Aan elke zijde van het dak was een uitsprong (*dakkapel*) aangebracht. In het aanpalend deel van deze toren bevond zich de woonst van de conciërge bestaande uit een woonkamer, keuken en een trap. Deze gaf toegang tot de twee slaapkamers gelegen op de eerste verdieping van de piramidevormige toren. Een derde toren bevond zich links achteraan, cirkelvormig met een kegelvormig dak uit leisteen. Via de wenteltrap kon je de bovenétage bereiken.

Op deze verdieping had je een groot terras en een buffetruimte. Deze kende ook een open structuur: aan de voorzijde vier grote ramen die ook konden afgesloten worden door rolluiken. Het dak van de buffetruimte was aan de voorzijde afgewerkt met kantelen. In het midden was op een sokkel een gietijzeren beeld aangebracht. Deze beeldde een jongeman uit, zittend op een leeuwenvel. In de linker opgestoken hand bevond zich een fladderende duif en aan zijn voeten een kleine brullende leeuw. Het beeld was gegoten bij de Fonderie La Meuse, rond 1870-1880. De kunstenaar is ons onbekend. Het doet wel denken aan de stijl van Jef Lambeaux, de man die o.a. het Brabo beeld op de Grote Markt van Antwerpen maakte.

Het gebouw had een ruime kelder. In het gedeelte onder de conciërgewoning bevonden zich twee grote citernes voor het opslaan van het regenwater. Het overtollige water werd opgevangen in een groot waterbekken dat rechts van het gebouw lag (*dit vormt thans een gevreesde hindernis voor de golfers*). De kelder onder de centrale hal werd onder meer gebruikt voor het opslaan van wijn.

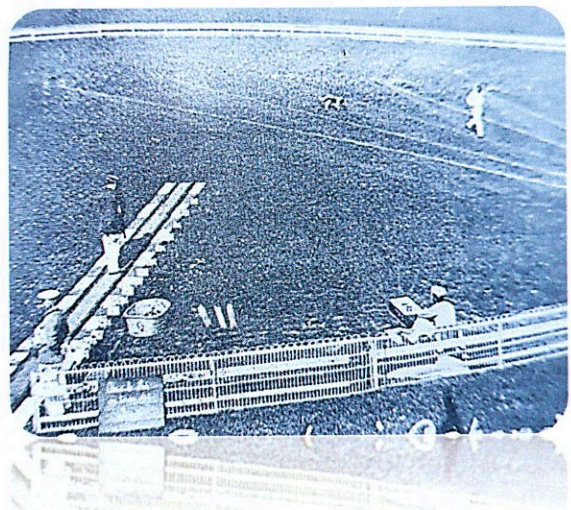
Achter het kasteeltje lag het pomphuis. Met de aanwezige pompinstallatie kon men het water uit de vijver opzuigen om de omliggende terreinen te besproeien.

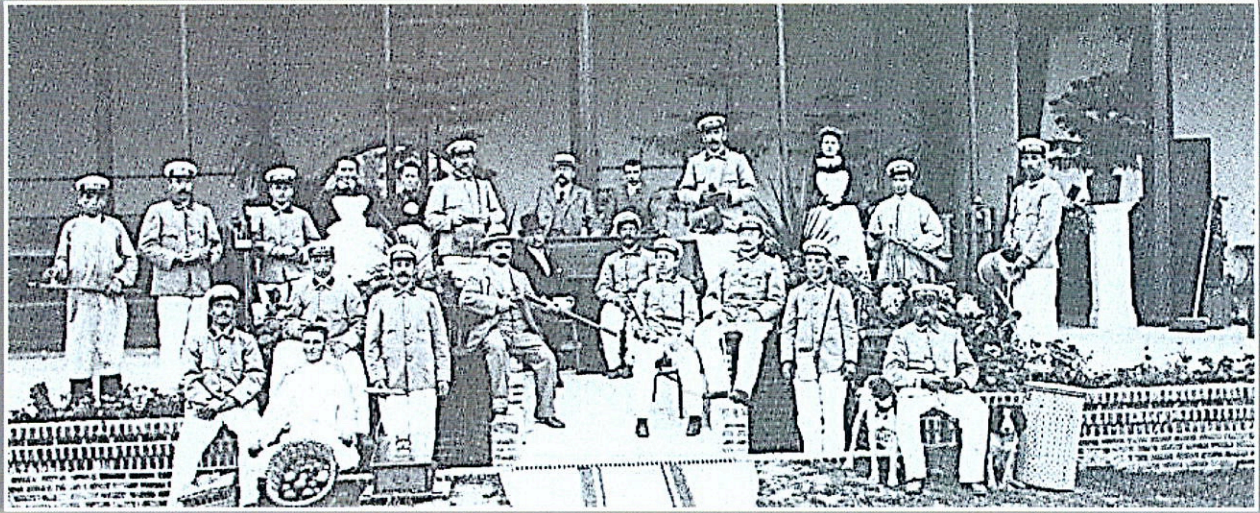
De schietstand bevond zich recht voor het clublokaal. Vanaf het midden van het terras liep een houten pad, waar de schutter op de afgesproken afstand moest plaats nemen.

Op 20 m van het einde van het schutterspad stond de middelste van de 5 duivenkoten. De andere waren opgesteld in een halve cirkel op een afstand van 5m van elkaar. Op 23 m van de kooien was een halve cirkelvormige afspanning aangebracht. Een schot werd bij een wedstrijd alleen als geldig aanvaard als de duif binnen deze afspanning neerviel.

Een tweede afspanning werd op 200 meter aangebracht. Dit was uit veiligheidsredenen: niemand zonder toelating mocht het terrein binnen deze afspanning betreden.

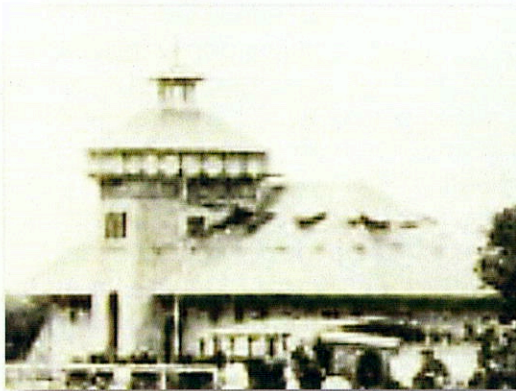
De werken aan het gebouw schoten heel goed op en waren grotendeels afgewerkt tegen de opening van het seizoen op **26 juli 1899**.

Het personeel met elk een voorwerp bij zich welke hun taak illustreert: wapenmaker, 'puller', ontvanger, poetsvrouw, ...

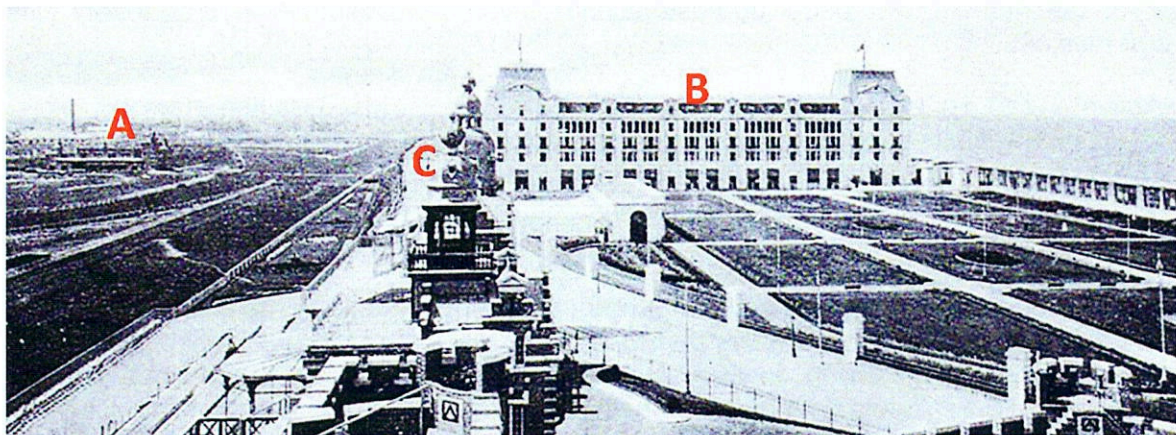
Een maand na de inhuldiging was ook het bovenste terras toegankelijk. Wat een fantastisch uitzicht had men daar op Oostende en omgeving.

Vijftig meter links van het kasteeltje was een tweede gebouw opgetrokken in rode bakstenen. Het had grote leien daken met in het midden een robuuste toren. Dit gebouw was in feite een grote duiventil, met een capaciteit voor 25.000 duiven. Bovenaan de toren waren openingen voorzien voor het in- en uitlaten van de duiven.

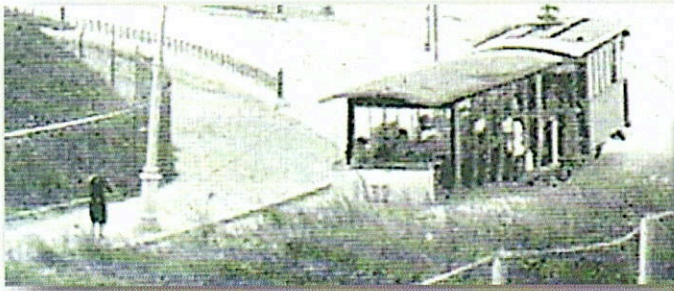
De beheerder van de schietstand was terug L. Branquaert, de wapenmaker afkomstig van Brussel. Het Royal Palace Hotel werd de concessionaris van het buffet. Dit luxe hotel op de dijk, met 500 kamers, werd in hetzelfde jaar als de duivenschieting geopend.

Hoewel de duivenschieting iets buiten het centrum lag was het toch goed bereikbaar. Je kon er te voet naartoe: een mooie wandeling langs de dijk tot aan het 'Royal Palace hotel', vanwaar je kon afzakken door de renbaan naar de duivenschieting.

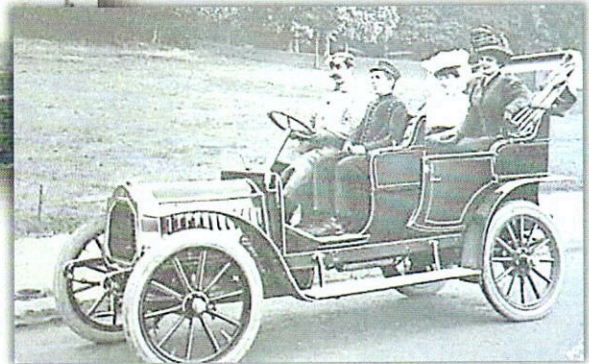
A: duivenschieting; **B:** Royal Palace Hotel; **C:** torens van de nieuwe tribunes van de renbaan in 1902 bestemd voor de jockey-club en de koning.

Je kon ook gebruik maken van één van de twee tramlijnen. Je had de stoomtram (*sinds 1885*), die langs de Nieuwpoortsesteenweg liep met een halte nabij het huidige tramdepot. Of je kon de recent (*1897*) ingewijde elektrische tram nemen, die stopte aan de ingang van de renbaan. Met de koets of de auto, die meer en meer in beeld kwam, kon je langs de Nieuwpoortsesteenweg afslaan naar de duivenschieting.

De elektrische tram op weg naar de Koers.

Een wagen was toen nog een exclusiviteit.

GRAND PRIX D'OSTENDE		
1899 LÉON DE LUNDEN BELGE	1900 BARON DE VINCK DE VINNEZELLE BELGE	1901 CARL HICKETIER ALLEMAND
1902 H.R.E. HARRISON ANGLAIS	1903 COMTE DE LÉVIGNEN BELGE	1904 W.T. ATKINS ANGLAIS
1905 BARON GASTON DE VINCK BELGE	1906 RENÉ MONCORGÉ FRANCAIS	1907 EMILE PASSERAT FRANCAIS
1908 H. J. ROBERTS ANGLAIS	1909 ALBERT THONIER FRANCAIS	1910 EDMOND JONVILLE FRANCAIS

Vanaf het begin werden er internationale wedstrijden georganiseerd met een flinke prijzenpot. Zo werd er jaarlijks de 'Grote Prijs van Oostende' ingericht. Het eerste jaar was de winnaar Leo de Linden. Dit was de latere winnaar van de wedstrijd op de Olympische spelen in 1900. Aan de rechtermuur van de grote hal hing men elk jaar, van 1899 tot 1913, een marmeren tegel op met de naam van de winnaar van de grote prijs.

Het jaar 1900 was ook bijzonder: het prijzengeld van de Grand Prix bedroeg 100.000 fr., wat toen een fenomenaal groot bedrag was. Dit bedrag was geschonken door de Privé Club, de organisatie die instond voor de speelzaal van het kursaal (*het gokken bracht blijkbaar nogal wat centen op*). Er waren 137 deelnemers, waaronder de beste schutters van de wereld. Het was de topattractie van het zomerseizoen.

Politiek kon ook in deze tijden hard zijn. De conciërge van de duivenschieting had gedurende de verkiezingsstrijd diensten verleend aan de kandidaat Adolphe Buyl, een liberale flamingant. Dit beviel blijkbaar de Vereniging van de Renbaan niet. De conciërge werd op staande voet ontslagen en moest zijn woonst in de duivenschieting verlaten. Toen hij hierop niet reageerde kreeg hij het bezoek van de deurwaarder en kwam zijn inboedel op straat terecht.

De duivenschieting heeft heel wat bezoek gehad van hooggeplaatsten, maar dit van de Sjah van Perzië (Mozaffar ed-Din Quajar - *Koning der Koningen*) in 1900 was toch wel heel bijzonder. Hij was een gereputeerd schutter en op 15 augustus bezocht hij de schietstand van de Wellington. Hij slaagde erin meerdere vogels neer te schieten. Om de moeilijkheidsgraad wat op te drijven beval hij om twee vogels in één kooi tegelijk los te laten. Ook nu slaagde hij erin ze neer te schieten. Om de show volledig te maken liet hij vijf frankstukken opgooien, hij raakte ze keer op keer. Vrouwelijke toeschouwers kregen de geraakte geldstukken als aandenken.

De Sjah en zijn gevolg op de duivenschieting van Contrexéville in 1901.

In 1902 en 1905 bezocht hij opnieuw de duivenschieting. In de kranten verschenen er terug al of niet geloofwaardige anekdotes over zijn schietkunst: hij voerde opnieuw het kunstje met de muntstukken voor de dames uit, schoot met 1 kogel twee vogels dood ... een verwaald schot raakte het achterwerk van een dienstdoende rijkswachter, ...

Het Kasteeltje werd ook gebruikt om bijzondere activiteiten met paarden in te richten zoals polo, paardenjumping, ... Samen met de paardenrennen en de duivenschieting waren dit telkens de grote attracties van het zomerseizoen.

Affiches 1899, 1903, 1904 en 1906 met melding Duivenschieting.

Op de affiches werd ook de Golf vermeld. Dit was uiteraard nog niet de Golf op de Wellington maar deze in de Haan. Ze werd gesticht in 1903 op initiatief van Leopold II.

Rond de duiventil werden serres opgetrokken. De oudste dateren van het begin van de 20^e eeuw. De serres waren bestemd voor de groenaanleg van de renbaan. Er werden ooit tienduizenden geraniums gekweekt. Een deel van deze serres bestaan nog steeds, maar zijn in slechte staat.

WO I maakte een abrupt einde aan de duivenschieting op de Wellington. Het gebouw werd tijdens deze oorlog gebruikt als mortuarium voor de Duitsers. De begravingen van Duitse soldaten hadden plaats de dinsdag- of vrijdagvoormiddag. De lijkstoet, onder begeleiding van een muziekkorps, vertrok dan vanaf de duivenschieting naar de nabije begraafplaats. Voor de Duitse soldaten was een perk op het kerkhof voorbehouden. In 1926 zijn deze graven overgeplaatst naar het kerkhof in de Stuiverstraat. In de jaren 1956-58 werden ze overgebracht naar de Deutscher Soldatenfriedhof in Vladslo en Langemark.

Daarnaast werd de duivenschieting ook gebruikt als opslag van oorlogsmateriaal. Dit is waarschijnlijk de reden van een luchtaanval op het gebouw. Gelukkig voor de duivenschieting miste het vliegtuig zijn doel. De bom viel neer op de hoek van de Nieuwpoortsesteenweg en de Verenigingsstraat. Het terrein van de renbaan werd ook gebruikt door de Duitsers als oefenterrein en om parades te houden.

Inspectie van de troepen, met het Kasteeltje en de Duiventil in de achtergrond.

Al vanaf het begin van de oorlog wilden de Duitsers vermijden dat duiven werden ingezet voor spionage opdrachten. Er werden plakbrieven opgehangen met het bevel om de duivenhokken te sluiten en elke duif van een genummerde ring te voorzien. Het schepencollege stuurde de plaatselijke bevelhebber de gevraagde inventaris van waar en hoeveel duiven er in Oostende waren. In totaal waren er 1700 reisduiven. Het schepencollege stelde zelfs voor om al de duiven op te hokken in de duiventil van de Duivenschieting, dit om overtredingen te vermijden. De Duitsers reageerden niet op dit voorstel van het college. Een paar maanden later wisten de Duitsers toch duiven te onderscheppen, die informatie bij zich hadden over de Duitse troepen. De stad kreeg een flinke boete en ... alle duiven werden gedood.

Na **WO I** zijn er nog verschillende pogingen geweest om de 'Tir Wellington' terug op te starten, tevergeefs. Er kwam ook steeds meer kritiek op het schieten op levende duiven. Zo werd het in 1922 verboden in Engeland, het land waar deze sport ontstond.

In **1920** werd gedurende de Olympische spelen van Antwerpen het terrein gebruikt om de polowedstrijden in te richten. Er waren toen maar 4 deelnemende landen: VS, Engeland, Spanje en België.

In de **jaren 30** probeerde men op het terrein kleiduifschieten te laten doorgaan. Men kwam echter niet tot een akkoord met de renvereniging. Het kleiduifschieten ging dan uiteindelijk door in Bredene, gelegen op een terrein langs de huidige Zeelaan.

Gedurende **WO II** kwam de Duivenschieting te midden van een groot mijnenveld te liggen. Het hele terrein van de hippodroom was ondermijnd met in totaal 5.354 mijnen. Na het opruimen van de mijnen werd het grasveld opnieuw aangelegd.

Achter het kasteeltje is er nog een flink overblijfsel van één van de oorlogen (waarschijnlijk WO I) te zien: een bunker ingewerkt in de berm die het kasteeltje scheidt van de begraafplaats. De betonnen constructie is vrij hoog (± 5 m.) en thans volledig overwoekerd met klimop. De muren zijn 1,4 m dik.

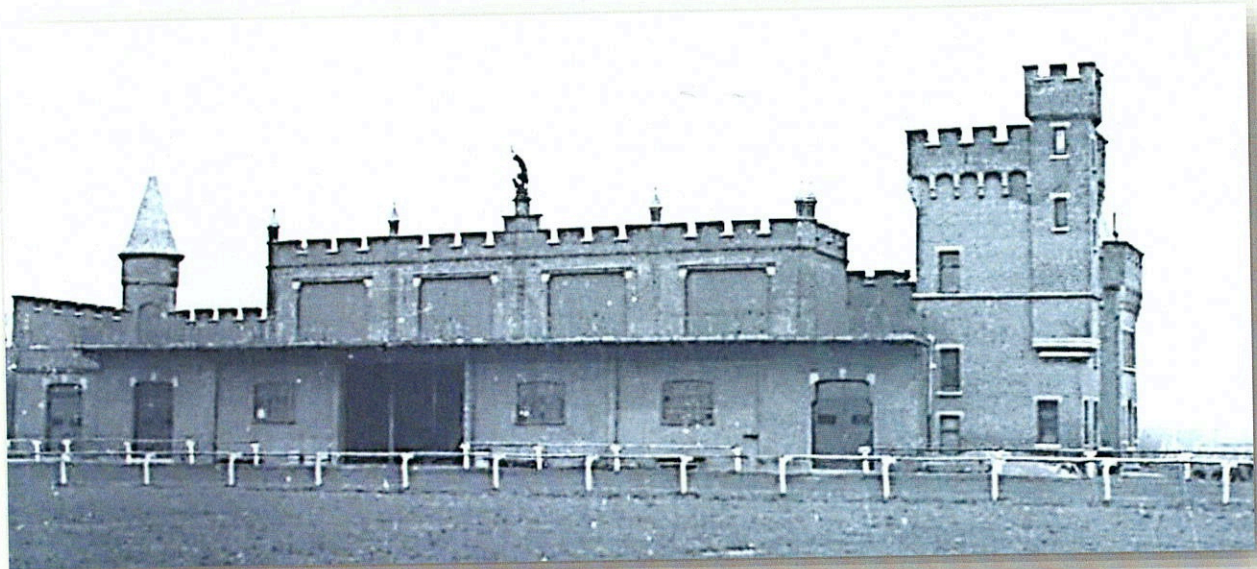
Wanneer je de bunker betreedt, kom je in een smalle gang met daarachter de eigenlijke bunkerkamer (3,2 x 3,10 m). Deze kleine oppervlakte heeft een gebogen plafond.

Het plafond en een groot deel van de zijmuren zijn afgedekt met golfplaten. Zowel aan de ganse linker- als rechterzijde van de bunkerkamer zijn betonnen zitbanken. Deze bunker werd vermoedelijk door de Duitsers gebruikt als schuilplaats.

Het Kasteeltje heeft uiteindelijk beide wereldoorlogen vrij goed doorstaan. Een half wonder als je weet dat de omgeving het flink te verduren heeft gehad. Zo bleef er na **WO II** van het Royal Palace Hotel en het gebouw van de renbaan nagenoeg niets meer heel.

Het Kasteeltje en de duiventil werden na WO II verder gebruikt als opslagplaats voor machines en werktuigen voor het onderhoud van de renbaan. De voorgevel was deels dichtgemetseld waarbij de resterende hoofdkolommen ingewerkt werden. De hal boven werd met planken dicht getimmerd. De terrassen waren niet meer betegeld. Het afscheidingsmuurtje met de renbaan was verdwenen. De kelder was niet meer in gebruik en amper nog toegankelijk.

Het gebouw werd meer en meer aan zijn lot overgelaten. Het kreeg een desolate indruk en het verkeerde meer en meer in slechte staat: ingegooide ruiten, balustrades en leien daken waren stuk, het mannenbeeld was intussen een arm kwijt en dringend aan restauratie toe, de kelders stonden onder water, van de trap van de ronde toren bleef niet veel meer over, ...

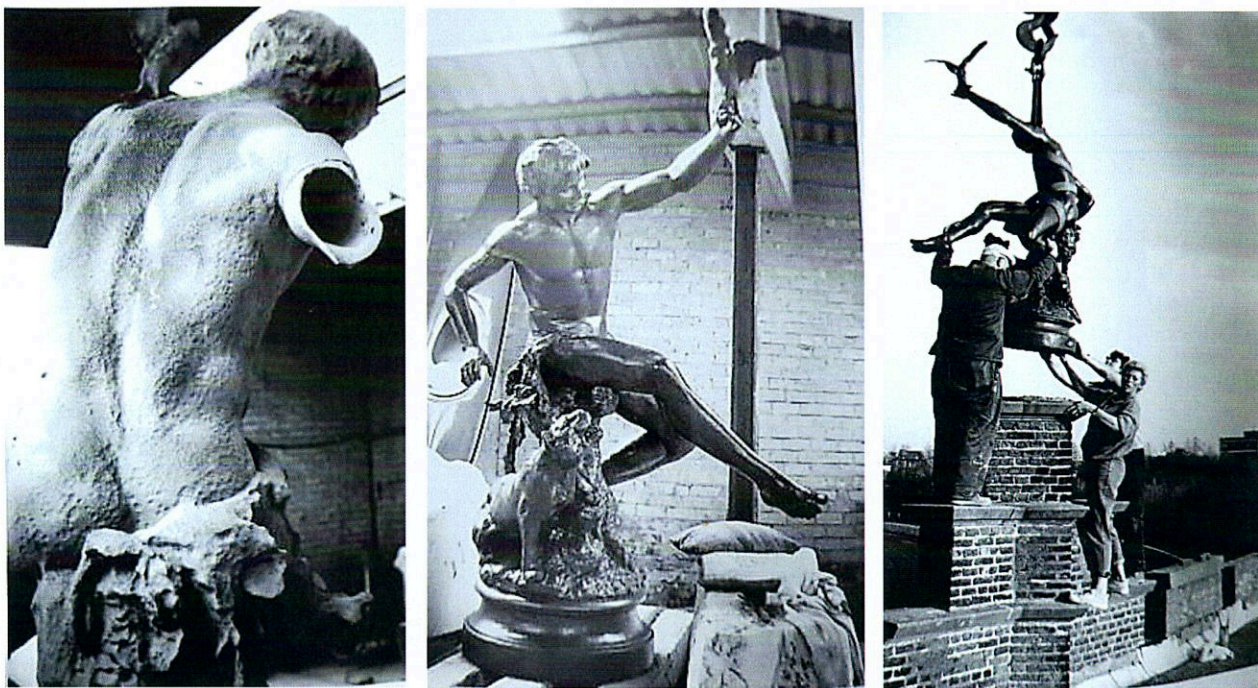

De Duivenschieting heeft betere tijden gekend.

De jaren rond de eeuwwisseling vormden voor de site Wellington-hippodroom een kantelpunt in het verder voortbestaan ervan. In **1997** werd Aimé Desimpel hoofdaandeelhouder van de Koninklijke Renvereniging Oostende. Nagenoeg de helft van de gronden van het 30 ha grote complex diende verder gehuurd te worden aan de Koninklijke Schenking. De bedoeling van de nieuwe uitbater was om de site terug leefbaar te maken met behoud van het historisch en groene karakter. Hiervoor zouden nieuwe initiatieven nodig zijn om voldoende inkomsten te genereren. Hij speelde ondermeer met het idee om een Centrum van het Paard in te richten, waarbij de Duivenschieting als museum zou ingericht worden. Dit is uiteindelijk niet doorgegaan.

In **1988** werd het gebouw, in opdracht van de Koninklijke Renvereniging Oostende, wat opgeknapt. De Conciërgewoning werd terug bewoonbaar gemaakt. De Oostendse kunstenares Josyane Vanhoutte kreeg de taak toegewezen om het beeld op de Duivenschieting te restaureren. We kennen haar intussen van de beelden van Prinses Grace van Monaco (*Kursaal*), Koning Boudewijn (*Venetiaanse Gaanderij*), Lucy Loes (*Vistrap*)... en haar meer non-figuratief werk zoals de Fireman (*brandweerkazerne*), stripfiguren in Middelkerke, ...

De restauratie van het beeld van de Duivenschieting was een flinke uitdaging.

Het beeld dat zorgvuldig door Josyane Vanhoutte gerestaureerd werd

Het beeld moest eerst heel voorzichtig naar beneden gebracht worden. Bij deze operatie scheelde het geen haar of de leeuw, die zich aan de voeten van het mannenbeeld bevond, gleed naar beneden. Uiteindelijk kwam het kunstwerk goed terecht in het atelier van Josyane. De kunstenares zorgde ervoor dat alle putjes, welke door corrosie in het beeld waren gekomen, mooi werden opgevuld. Maar dan moest de jongeman nog zijn linkerarm terugkrijgen. Op vroegere foto's van het beeld was moeilijk de oorspronkelijke positie te achterhalen. Josyane liet zelfs haar vader verschillende poses uitbeelden om de originele stand zo goed mogelijk te achterhalen. Eens het geheel afgewerkt was, werd het terug naar het kasteeltje gebracht. Josyane zorgde er zélf voor dat het beeld terug veilig op zijn originele plaats terecht kwam.

In **1998** werd het ganse terrein van de Wellington-Hippodroom beschermd als stadsgezicht. Hierbij werden het gebouw van de Duivenschieting en de nabije paardenstallen geklasseerd als beschermd monument.

Bij de dood van Aimé Desimpel in **2002** namen zijn twee zonen, Xavier en Christophe, de plannen voor de restauratie en het verder leefbaar maken van de site verder op. Om de financiering van de restauratie en exploitatie van de site mogelijk te maken kreeg de Koninklijke Renvereniging, na heel wat onderhandelen, in 2004 de toelating om op de site een golfterrein in te richten en aan de zijkant van de Nieuwpoortsesteenweg residentiële gebouwen op te trekken. Onrechtstreeks betekende dat ook het einde van het inrichten van grote muziekconcerten zoals het optreden van Michael Jackson (1997 - enkele dagen later dan gepland door het plotse overlijden van Lady Di) en Bon Jovi (2000, 2003)

De Wellington Golf zal vanaf **2004** gefaseerd opstarten. Eerst werd aan de binnenkant van de sintelbaan van het drafrennen een 'Driving Range' opgericht. Deze bestond uit 25 overdekte afslagplaatsen, van waaruit men met een golfstok een golfbal recht en ver probeert te slaan. Het ruime grasveld waarop de bal terecht moet komen heeft een lengte van +/- 250 m. Deze 'Driving Range' werd geopend op 1 juni 2004.

Aansluitend legde men tussen de sintelbaan en het kasteeltje een oefenterrein met 6 holes aan. In de strook tussen de achterzijde van de driving range en de sintelbaan, was in augustus het grasplein gereed voor het aanleren en beoefenen van de korte slagen. Hiermee beschikte Wellington Golf over een uitgebreid oefencentrum, ideaal voor zowel beginnende als geoefende spelers. Het clubhuis bevond zich voorlopig in de Bagatelle, gelegen naast de hoofdtribune van de renbaan.

A: Nieuwpoortsesteenweg; B: stelplaats tram; C: kerkhof; D: Vercamerschool; E: Kasteeltje, F: galoppiste; F': sintelbaan (drafpiste); G1: driving range; G2: korte slagen; G3: de 6 oefenholes; H: hoofdtribune renbaan

De ambitie van de golfclub is niet alleen te fungeren als oefencentrum, men wil ook beschikken over een volwaardig golfterrein met 9 holes. In **2005** startte men met de aanleg van de eerste 6 holes, welke hoofdzakelijk gelegen zijn aan de oostzijde van de renbaan. Dit deel van de renbaan zal dan ook grotendeels verdwijnen.

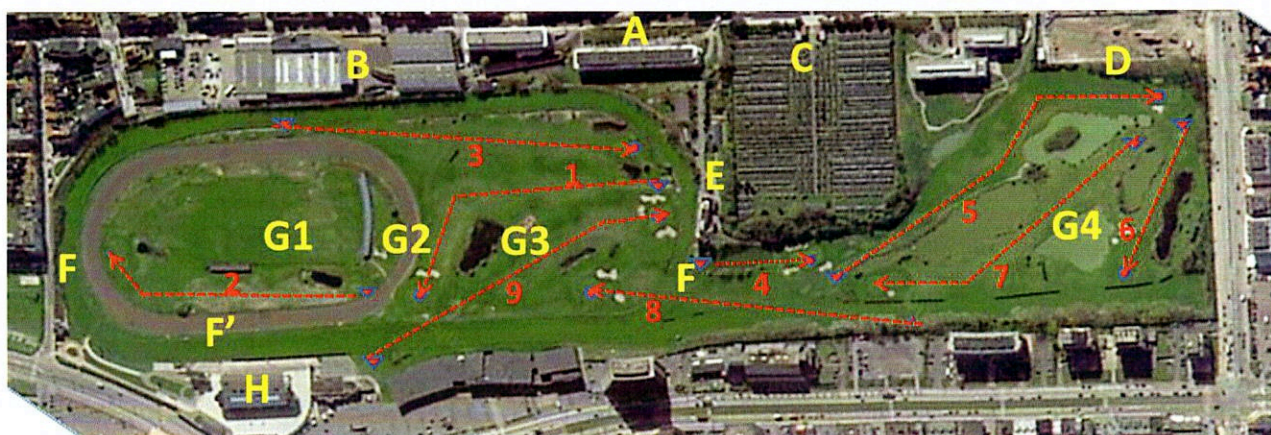
In **2005** startte de renovatie van het Kasteeltje. De kosten zijn niet min: +/- 2 mln. €. De opzet was zoveel mogelijk het historisch karakter te respecteren. Het gebouw kreeg terug zijn open karakter door het gebruik van grote glazen ramen in het middengedeelte op het gelijkvloers. Op dit gelijkvloers werden de bar, de keuken van het restaurant, het onthaal en de kleedkamers van de golfclub ingericht. De eerste verdieping werd omgetoverd tot een restaurant, met een terras van ruim 200 m².

Tijdens de verbouwing streefde men ernaar om de oorspronkelijke componenten zoveel mogelijk te behouden of te restaureren. Zo werden delen van de twee grotere torens steen voor steen afgebroken en opnieuw opgebouwd. Sommige onderdelen van het gebouw dienden echter vervangen te worden. De houten trappen waren bijvoorbeeld in dergelijke slechte staat dat ze dienden afgebroken te worden. Ze werden vervangen door kopieën. De beneden vloer kon niet volledig terug in haar originele staat hersteld worden. Er waren te veel tegels stuk, door het veelvuldig op- en afrijden met zwaar materiaal in de hal tijdens de vorige jaren. Een deel van de vloer werd bedekt met parket. Oorspronkelijk was men van plan om tegen de achtergevel een volledig nieuw gedeelte op te trekken om er de toiletten, de keuken en een lift in aan te brengen.

Met wat creativiteit heeft men de nieuwbouw kunnen beperken tot een klein verlengstuk van de vroegere conciërgewoning, zonder in te boeten op de vooropgezette voorzieningen.

2007 was een bijzonder jaar voor de golfclub. De restauratie van het kasteeltje was zover gevorderd dat de golfclub in mei er haar intrek kon innemen. De bar, onthaal, golfshop, kleedkamers en sanitaire voorzieningen werden opengesteld.

Het volledige golfparcours met 9 holes, welke geschikt is voor volwaardige wedstrijden, was speelklaar in september **2007**. Alhoewel het golfterrein vrij vlak is slaagde men er toch in een uitdagend parcours te realiseren, mede door het aanleggen van vijvers en zandputten.

A: Nieuwpoortsesteenweg; B: stelplaats tram; C: kerkhof; D: nieuw zwembad; E: Kasteeltje, F: galoppiste; F': sintelbaan (drafpiste); G1: driving raneg; G2: korte slagen; G3+4: golfterrein met 9 holes; H: hoofdtribune renbaan

De restauratie van het gebouw was afgerond in **2008**. Het restaurant, *the Pigeon*, op de eerste verdieping kon haar deuren openen.

De restauratie was meer dan geslaagd en was dan ook terecht de laureaat van de Vlaamse Monumentenprijs **2010** - Provincie West-Vlaanderen.

De vroegere duiventil is thans de opslagplaats voor de golftassen van de leden. Het oude pomphuis, de bunker en een deel van de serres staan er nog steeds, maar hebben nu geen nut meer.

De golfclub is thans een bloeiende vereniging met een 800-tal leden, en straalt een aangename sfeer uit. De stichter, Xavier Desimpel, is nog steeds voorzitter.

De benedenverdieping van het Kasteeltje is intussen ingericht als brasserie, waar men elke dag een lunch kan eten met een schitterend uitzicht op het golfterrein en de stad in de verte. Het restaurant is voor iedereen toegankelijk. De bovenverdieping wordt gebruikt voor speciale gelegenheden.

De golfclub bestaat intussen langer dan het schieten op levende duiven op de renbaan. Gelukkig, alleen golfballen zijn nog het slachtoffer van rake schoten.

Oostende, januari 2022

JP Ragaert

(email: Jean-Pierre.Ragaert@skynet.be)

Met dank aan J. Vanhoutte, F. Hubrechtsen, Arch & Teco en de heemkundige kring De Plate voor het ter beschikking stellen van informatie uit hun eigen archief en aan Annie Vandenbussche voor het taalkundig oppoetsen van mijn tekst.

Opmerkingen of aanvullingen zijn welkom op mijn mailadres.

NOTENAPPARAAT

- Gescande Oostendse Documenten; Bibliotheek Oostende; 1850-1938.
- Digitaal Krantenarchief Koninklijke Bibliotheek; 1876-1934.
- La Revue Sportive Illustrée; Archief RUG ; 1908-36.
- Ostende saison 1900 : tir aux pigeons de l'Hippodrome Wellington; Fourez.
- Nieuwsblad online archief; Nieuwsblad; 2005-2020.
- Plannen voor en na restauratie Duivenschieting; Archief Arch & Teco; 2005,2007.
- Bouwhistorische nota; Archief Arch & Teco; 2004.
- Herbestemmen van de voormalige duivenschieting tot clubhuis voor dagrecreatie; Archief Stedenbouw Oostende; 2005/456.
- Wijziging van een reeds vergunde toestand betreffende de voormalige duivenschieting tot een clubhuis voor dagrecreatie; Archief Stedenbouw Oostende 2007/308.
- L'ancien Duivenschieting devient Clubhouse du Golf; Renoscripto; Omicron ; 2007.
- De Duivenschieting of de Tir Wellington; Vanhix R; De Plate; 1998; p 197-200.
- Hippodroom Oostende; Inventaris Erfgoed Vlaanderen.
- Dossiers betreffende de provinciale restauratiepremie toegekend voor de restauratie van de Duivenschieting op de Wellingtonrenbaan te Oostende; Probat; 2005-2009.
- Schietstand voor vuurwapens; Probat;1898.
- Aanvraag Duivenschieting door Brancquart + respons; Probat;1892-1893-1894.
- Schietstand op Oosteroever aangevraagd door Baron de Lossy; Probat; 1897.
- Hippodroom Wellington 1883-1983; N Hostyn; De Plate;1983.
- Foto's en Krantenartikels album J. Vanhoutte; 1988.

- WO 1; A. Smissaert ; De Plate;1995 p.169; 1997; p. 93.
- Monumenten, beelden en gedenkplaten te Oostende; N Hostyn; De Plate; 1990; p. 85.
- Henri Smis een allround aannemer; J. Aspeslagh; De Plate; 2020; P. 206-31.
- Begraafplaatsen aan de Stuiverstraat en de Nieuwpoortsesteenweg; Koen Verwaerde; De Plate; 2000; p. 186-195.
- Hippodroom Wellington 1883-1983; N. Hostyn; De Plate; 1983; p. 24-26.
- Delbouille en Dujardin; M. Constandt; Brugge Marc van de wiele; 1981.
- Georges Marquet du Buffet de la gare à la fortune; Société royale Sambre et Meuse; 2015.
- Het kansspel te Oostende voor 1914; M. Constandt; Ostendiana 4; 1982; p. 119-124.
- Evolutie van het Toerisme te Oostende (1874-1914);Marc Constandt; 1980, RUG.
- Het eerste Sjah bezoek aan Oostende; I. van Hyfte; De Plate; 1994; p. 271-277.
- A brief history of live pigeon shooting; I. Aloof; 2010.
- Brancquart and Defourny; Shotguncollector; 2016..
- Oostende 14-18 Deel 1 en 2; F Gevaert en F Hubrechten; De Klaproos;1995 en 1996.
- Oostende onder de Duitse bezetting 1914 – 1918; A. Elleboudt, G. Lefèvre; Unitas;1919?
- Langs de galerijen; O. Vilain; 1976.
- Te Kust en te Kuur; Algemene Spaar- en Lijfrentekas; 1987.
- De tram maakt de kust; R. Vancraynest; 1985.
- Geschiedenis van een parochie te Oostende, J. Dreesen – G. Vandamme, 1984.
- Wellington Hippodroom Oostende 1883-1983; A-M Deswaef, J. Guillemin; Goekint; 1983.
- Oostende in Oude Prentkaarten; Y. Vincke; Europese Bibliotheek Zaltbommel; 1989.
- Oud Oostende in Beeld deel 1-4 ; A. Van Caillie; 1983, 1985, 1987, 1989.
- Oostende graag gezien; S. Debaeke; De Kaproen; 2005.
- Straatnamen van Oostende van A tot Z; D. Deschacht; 1998.
- Plannen, kaarten portaal-site Cartesius; Nationaal Geografisch Instituut.
- Infoboekjes voor de leden van Wellington Golf Oostende; 2005-2013
- Foto's Duivenschieting; Beeldbank Kustergoed.
- Foto's Duivenschieting; Fotoarchief De Plate.
- Kadasterplannen Oostende, Mariakerke, Stene; Archief van het Kadaster West-Vlaanderen.

CAFE Leopold

NIEUW - NOUVEAU - NEW

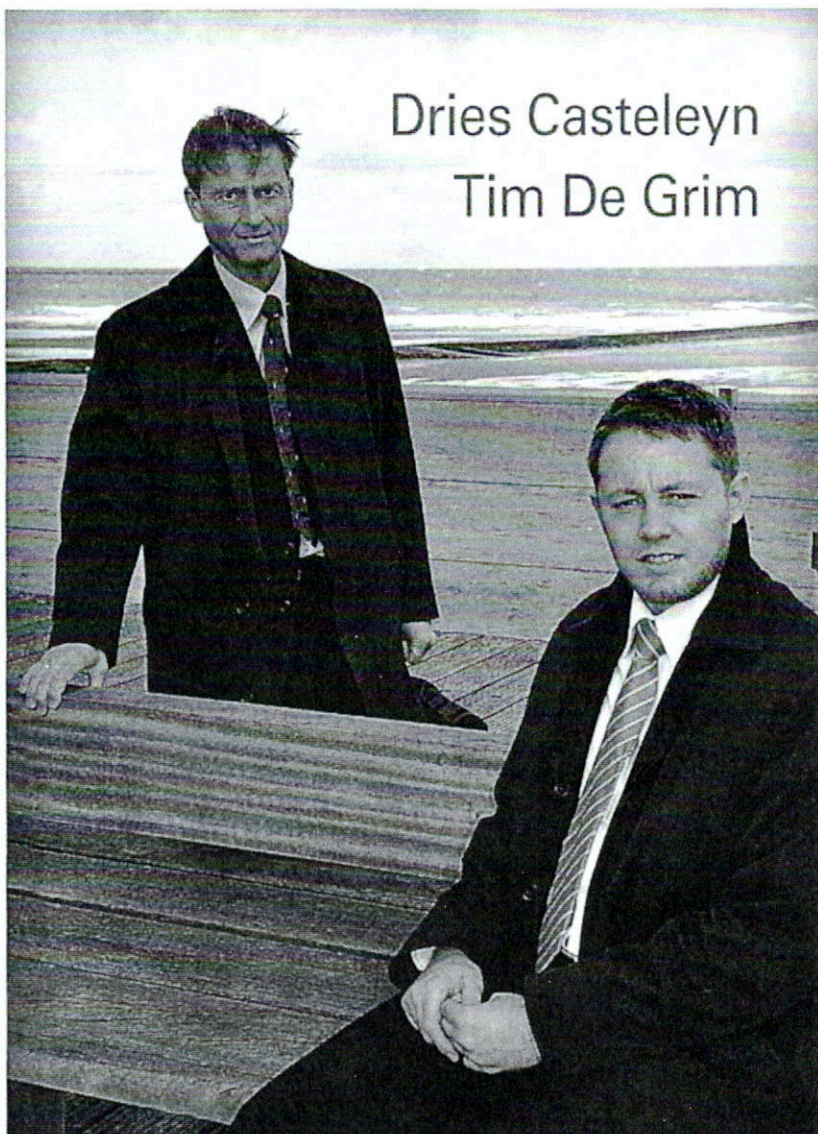
CAFÉ
OP DE ZEEDIJK

BAR
SUR LE FRONT DE MER

BAR
ON THE SEAFRONT

ALBERT 1 PROMENADE
8400 OOSTENDE
+32 (0)59 443 506

Dries Casteleyn
Tim De Grim

WINKEL

Torhoutsesteenweg 160 - 8400 OOSTENDE

FUNERARIUM

Torhoutsesteenweg 173 - 8400 OOSTENDE

T 059 44 80 84

www.uitvaart-oostende.be